

COMICS, MANGA & CO.

VĂN HÓA TRUYỆN TRANH
MỚI CỦA ĐỨC

THE NEW CULTURE
OF GERMAN COMICS

DIE NEUE DEUTSCHE
COMIC-KULTUR

**GOETHE
INSTITUT**

Sprache. Kultur. Deutschland.

- 4 LỜI NÓI ĐẦU
- 5 ANDREAS PLATTHAUS
Sự trở lại của truyện tranh Đức
Các họa sĩ và khuynh hướng tiêu biểu
trong vòng 20 năm qua

- 8 ARNE BELLSTORF
- 10 MARTIN TOM DIECK
- 12 ANKE FEUCHTENBERGER
- 14 FLIX
- 16 JENS HARDER
- 18 SASCHA HOMMER
- 20 LINE HOVEN
- 22 ULF K.
- 24 REINHARD KLEIST
- 26 ISABEL KREITZ
- 28 MAWIL
- 30 CHRISTINA PLAKA
- 32 HENNING WAGENBRETH

- 34 TIỂU SỬ NGHỆ SĨ
- 35 THÔNG TIN XUẤT BẢN

HÀ NỘI
09.05 - 02.06.2013 \9:00 - 19:00/
Goethe-Institut Hanoi
56-58 Nguyễn Thái Học, Quận Ba Đình

TP. HỒ CHÍ MINH
14. - 23.06.2013 \9:00 - 18:00/
Nhà triển lãm Thành phố
92 Lê Thánh Tôn, Quận 1

Lời nói đầu

Khi Johann Wolfgang von Goethe nhìn thấy những câu chuyện kể nhiều kì bằng tranh của ông giáo người Geneva Rodolphe Töpffer năm 1830, nhà thơ đã nhiệt thành khen ngợi thể loại sáng tạo mới này và động viên Töpffer cho xuất bản những bức vẽ. Vì ngày đó chưa hề có khái niệm cho thể loại tác phẩm kết hợp văn bản với hình ảnh, nên Töpffer đã gọi nó là littérature en estampes (văn học hình họa) hoặc roman dessiné (tiểu thuyết tranh). Ngày nay người ta thường gọi thể loại này là truyện tranh (comic), và Rodolphe Töpffer được coi là một trong những họa sĩ truyện tranh đầu tiên. Được truyền cảm hứng từ sự khuyến khích của Goethe, Töpffer đã sáng lập ra một truyền thống có ảnh hưởng tới sự phát triển của tranh bưu thiếp, những tác phẩm kinh điển của Wilhelm Busch, những góc biếm họa trên các nhật báo và các tạp chí châm biếm như Kladderadatsch và Simplicissimus, góp phần xác lập phong cách truyện tranh châu Âu, mà đặc biệt là phong cách truyện tranh Đức. Mặc dù được thừa hưởng cả một truyền thống dày dặn như vậy, nhưng cho tới những năm 1990, trừ một số ngoại lệ, đa phần các họa sĩ Đức đều chạy theo các hình thức và phong cách của văn hóa truyện tranh Mỹ hoặc Pháp.

“Truyện tranh Đức tái xuất”, đó là nhan đề bài viết của Andreas Platthaus cho cuốn ca-ta-lô truyện tranh của ông, trong đó ông cho rằng một trong những lí do làm hồi sinh truyện tranh Đức chính là sự thống nhất nước Đức. Các họa sĩ và nghệ sĩ đến từ CHDC Đức cũ chính là những người đã tạo ra những cú hích thẩm mỹ mới bằng cách tái sử dụng các phương thức tạo hình và kĩ thuật in ấn truyền thống, cũng như sử dụng các hình thức nghệ thuật và kĩ thuật đương đại như nghệ thuật đường phố hoặc hình họa vi tính. Những đại diện tiên phong của truyện tranh Đức như Anke Feuchtenberger, Henning Wagenbreth và Martin tom Dieck nay đều là các giáo sư về minh họa hoặc chế bản tự do. Họ thúc đẩy cả một thế hệ các họa sĩ muốn tò mò thử nghiệm các khả năng kể chuyện bằng tranh. Nếu cách đây ít năm, truyện tranh Đức còn hầu như không được biết đến ở nước ngoài, thì hiện nay đã có sự thay đổi trên phạm vi quốc tế. Do sự đa dạng và độc đáo trong ngôn ngữ chuyện kể và ngôn ngữ hình họa, truyện tranh Đức ngày càng được quan tâm tiếp nhận, và ngày càng được đánh giá cao.

Triển lãm vòng quanh thế giới do Viện Goethe và Matthias Schneider tổ chức giới thiệu hai thế hệ họa sĩ truyện tranh Đức: thế hệ những họa sĩ tiên phong góp phần tạo ra một nền văn hóa truyện tranh mới của Đức; và thế hệ những

họa sĩ trẻ mà những tác phẩm của họ có đóng góp mới mẻ về thẩm mỹ và cốt truyện.

Gần như không thể tìm ra một khái niệm bao trùm về phong cách để đặt cho các tác phẩm của 13 họa sĩ được trưng bày trong triển lãm này, bởi chúng quá khác nhau về kĩ thuật, phong cách kể chuyện và hình thức xuất bản. Những bức tranh minh họa cho các tác phẩm tự truyện hay siêu thực, lịch sử hay huyền tưởng; những phóng sự truyện tranh hay những truyện tranh chuyển thể từ văn học được vẽ trên màn hình vi tính hoặc trên giấy, bằng chì, mực hoặc than. Tuy nhiên tất cả các họa sĩ này đều có một điểm chung, đó là nỗ lực làm mới các khả năng của ngôn ngữ chuyện kể bằng hình ảnh, nhằm thoát khỏi các khuôn mẫu chật hẹp của truyện tranh, và gia tăng khả năng biểu đạt của thể loại dựa trên đồ họa vi tính, hội họa và minh họa. Những tác phẩm của họ có thể được gọi bằng những cái tên như comic, truyện kể bằng tranh hay tiểu thuyết đồ họa, nhưng đó là việc mà họ để cho người khác phán xét, bởi họ đã vượt thoát ra khỏi các khuôn mẫu thể loại để tìm kiếm những hình thức thích đáng với từng câu chuyện. Nhờ đó mà hoạt động truyện tranh ở Đức đặc biệt năng động. Các nhóm họa sĩ được thành lập. Họ xuất bản riêng hoặc xuất bản trong những ấn phẩm nhiều tác giả. Họ xuất hiện tại các festival quốc tế và triển lãm tại các bảo tàng, các hội nghệ thuật hoặc các gallery nghệ thuật. Sự năng động của văn hóa truyện tranh Đức còn gây tiếng vang bởi sự đa dạng về phong cách trong xuất bản. Triển lãm Comics, Manga & Co. Nền văn hóa truyện tranh mới của Đức và cuốn ca-ta-lô với lời của Matthias Schneider cung cấp cho khán giả một cái nhìn tổng quát về thế giới truyện tranh đa dạng của Đức. Khán giả cũng có thể tham khảo thêm thông tin về chủ đề này tại chuyên trang của Viện Goethe tại địa chỉ: www.goethe.de/comics.

Một triển lãm bản sao các tác phẩm truyện tranh gốc do các phân viện Goethe tổ chức đang diễn ra vòng quanh thế giới từ tháng 5 năm 2010. Chúng tôi xin gửi lời cảm ơn đặc biệt tới tất cả những cá nhân đã tham gia thực hiện triển lãm và ca-ta-lô. Dĩ nhiên chúng tôi xin được gửi lời cảm ơn trước hết đến các họa sĩ vì sự hợp tác và ủng hộ đầy tinh thần xây dựng trong việc chọn lựa tác phẩm, cảm ơn các nhà xuất bản đã cho sử dụng các file in ấn chất lượng cao, cảm ơn anh Andreas Platthaus vì bài viết dẫn nhập, cảm ơn chị Jacqueline Todd cho việc dịch thuật văn bản, và cảm ơn anh Hans Baltzer cho việc thiết kế triển lãm và ca-ta-lô.

EVA MARIA SCHMITT
Viện Goethe

MATTHIAS SCHNEIDER
Giám tuyển, Nhà xuất bản

Sự trở lại của truyện tranh Đức

Các họa sĩ và khuynh hướng tiêu biểu trong vòng 20 năm qua

Nước Đức lại có mặt trên bản đồ truyện tranh thế giới. Một nhóm Comic-Avantgarde (Tiên phong truyện tranh) của Đức đã phát triển từ một nhóm họa sĩ Đông Berlin. Không khí thân thiện với truyện tranh trong các trường đại học của Đức thúc đẩy phát triển mạnh mẽ các hướng đi mới, và phạm vi các đề tài cũng như phong cách biểu đạt trong truyện tranh ngày càng được mở rộng.

Nước Đức lại xuất hiện trên bản đồ truyện tranh thế giới nhờ hai nước Cộng hoà Liên bang Đức và Cộng hoà Dân chủ Đức thống nhất với nhau. Phần phía đông nước Đức đóng vai trò quan trọng hơn cho sự quay trở lại này, chí ít, nếu người ta đánh giá dựa trên các yếu tố thẩm mỹ, chứ không hoàn toàn trên các yếu tố kinh tế. Lễ dĩ nhiên trước năm 1990 cũng có một số họa sĩ truyện tranh Đức đơn lẻ được công nhận, nhưng cho dù người ta có nói đến Matthias Schultheiss hay Ralf Koenig mỗi khi đề cập đến các nghệ sĩ được nể trọng trên phạm vi quốc tế, nói đến Walter Moers hay Roetger Feldmann (nghệ danh

Broesel) mỗi khi kể các câu chuyện thành công trong nước, hay nói tới Hannes Hegen và Rolf Kauka của những năm 50 và 60 thì cũng vậy: Tất cả họ đều sao chép những phong cách và hình thức kể chuyện có sẵn của các nước khác, dù đó là ảnh hưởng từ tạp chí truyện tranh Mad xuất hiện trong những năm 50 ở Mỹ, của Walt Disney, của Pháp hay của thế giới ngầm ở Mỹ.

“HỢP TÁC XÃ THỦ CÔNG TƯƠNG LAI SÁNG LẠM”

Những chuyện kể bằng tranh của Đức tuy đã xuất hiện từ thời Wilhelm Busch hay e. o. plauen, mà đó thực ra là Erich Ohser, người đã vẽ loạt truyện tranh Böö và con trong thời gian từ 1934-1937. Nhưng phải đến trào lưu tiên phong về truyện tranh Đức từ năm 1990, người ta mới có thể coi truyện tranh Đức là độc lập.

Hạt nhân của phong trào nằm ở Berlin Nếu người ta chỉ được phép nêu một cái tên duy nhất thôi, thì đó sẽ là tên của một tập thể: Hợp tác xã thủ công Tương Lai Sáng Lạn. Họ tự gọi mĩa mai như vậy dựa theo các hợp tác xã thủ công thường thấy trong xã hội xã hội chủ nghĩa. Đó là một nhóm nghệ sĩ Đông Berlin được thành lập ngay trước thời chuyển đổi năm 1989, bao gồm các thành viên Anke Feuchtenberger, Holger Fickelscherer, Henning Wagenbreth và Detlef Beck.

Tất cả bọn họ có nguồn gốc từ Đông Đức và có thuận lợi được hưởng thụ một nền giáo dục đào tạo cơ bản về hội họa, được dạy các kĩ thuật mà các trường mỹ thuật và cơ sở đào tạo khác ở Tây Đức đã bỏ quên từ lâu. Đó là các kĩ thuật ép bằng tay, in khắc gỗ và in khắc linol, thư pháp và trình bày sách. Chúng tạo nên nền tảng nghệ thuật của nhóm Bộ tứ Berlin, và các họa sĩ trẻ Đông Đức như Georg Barber (nghệ danh Atak) và Kat Menschik cũng còn được hưởng lợi từ nền giáo dục ở Cộng hòa Dân chủ Đức.

TÒ MÒ VỀ TRUYỆN TRANH

Các họa sĩ này nổi tiếng nhờ tranh cổ động hay tranh châm biếm. Tuy nhiên họ cũng chỉ tiếp tục thực hiện những điều từng được cho phép ở Cộng hòa Dân chủ Đức. Chưa từng có một diễn đàn dành cho truyện tranh nghệ thuật dưới thời Cộng hòa Dân chủ Đức.Việc sản xuất truyện tranh chỉ được giới hạn trong tờ Mosaik ra hàng tháng hay trên các tờ tạp chí thanh niên gắn bó với đảng như Atze hay Froesi. Truyện tranh (đã từng không được phép gọi bằng cái tên này) dưới con mắt của giới lãnh đạo nhà nước là chuyện trẻ con. Tiềm năng kể chuyện của truyện tranh vì vậy đã không được nhận thức đầy đủ ở Cộng hòa Dân chủ Đức.

Các thành viên của nhóm Hợp tác xã thủ công Tương Lai Sáng Lạn đã rất tò mò về hình thức kể chuyện này. Họ ưu tiên hoàn thiện các truyện tranh ngay cả khi họ phải kiếm kế sinh nhai bằng công việc hội họa khác. Về truyện tranh không cần quan tâm đến kết quả tài chính đã cho phép họ thử nghiệm các kĩ thuật khác nhau, trong khi các họa sĩ của Tây Đức lại không dám, vì sợ làm nguy hại tới kết quả thương mại của tác phẩm. Nhóm bốn họa sĩ Berlin chủ ý kết nối nghệ thuật của họ với chủ nghĩa biểu hiện, một trường phái nghệ thuật hiện đại quan trọng được coi là đặc trưng riêng của Đức.

NHỮNG TRUYỆN TRANH U ÁM

Phong cách truyền thống này đặc biệt được chào đón ở nước ngoài, vì người ta đột nhiên tìm thấy trong truyện tranh Đức điều gì đó vốn được coi là thành tựu của đất nước này trong lịch sử nghệ thuật. Những truyện tranh phần lớn u ám của các họa sĩ Hợp tác xã với trọng âm hiện sinh chủ nghĩa hay châm biếm nhạo báng đã tạo nên cảm giác liên hệ trực tiếp với thập kỉ mà Berlin được coi là thủ đô nghệ thuật của thế giới: thời những năm 20 dưới nền Cộng hòa Weimar.

Anke Feuchtenberger, người đã chuyển thể những bản thảo văn học của nữ nhà văn Katrin de Vries thành những truyện tranh đậm tính nữ quyền, và Henning Wagenbreth với các tác phẩm ngữ pháp-hình ảnh không trộn lẫn vào đâu được, đã trở thành biểu hiệu cho trào lưu tiên phong về truyện tranh Đức ở nước ngoài - một người ở Pháp, một người ở Mỹ.

Ngược lại, Fickelscherer và Beck đã không vươn ra được quốc tế. Bù lại, hai họa sĩ Tây Đức là Hendrik Dorgathen và Martin tom Dieck đã đồng thời làm được điều này.

BÊN KIA BIÊN GIỚI

Dorgathen thành công trước tiên nhờ vẽ tranh minh họa trước khi vẽ truyện tranh không lời Space Dog, được ấn hành bởi nhà xuất bản Rowohlt, một nhà xuất bản văn học nổi tiếng của Công Hòa Liên Bang Đức và nhanh chóng được

ưa chuộng trên trường quốc tế. Ngược lại, Martin tom Dieck lại nổi tiếng nhờ một truyện tranh do Jens Balzer viết lời có tên Chào Deleuze!, trong đó triết học hậu cấu trúc của Gilles Deleuze, Roland Barthes, Michel Foucault và Jacques Lacan trở thành đối tượng được kể lại rất thông minh trong chuyến đi đến địa ngục của bốn nhà tư tưởng đã chết . Truyện tranh này xuất bản lần đầu năm 1998 ở Pháp, trước khi nó được một nhà xuất bản Thụy Sĩ phát hành hai năm sau bằng tiếng Đức.

Đó là một ví dụ vẫn còn nguyên giá trị đến hôm nay: Nhiều họa sĩ Đức, trước tiên là những người có yêu cầu cao nhất về nội dung, nổi tiếng ở nước ngoài, trước hết là ở Pháp, dễ dàng hơn ở quê hương mình. Ulf Keyenburg (nghệ danh Ulf K.), Barbara Yelin hay Jens Harder xuất bản ở bên kia biên giới nhiều hơn là ở Đức, chủ yếu là do cách lựa chọn đề tài được coi là đặc trưng Đức theo cách hiểu quốc tế và do đó đã được hoan nghênh đặc biệt ở nước khác.

LÃNG MẠN VÀ HIỆN ĐẠI

Tác phẩm của Ulf K., với hai nhân vật quan trọng nhất là Monsieur Mort và Hieronymus B., cho thấy mối liên hệ với lịch sử mĩ thuật Đức bằng cách tiếp nhận những vũ điệu của người chết hay những điều nghịch dị, những khuôn mẫu đã được Hans Holbein d. J. hay Hieronymus Bosch ở thời cận đại sáng tạo ra qua các ví dụ đầy ấn tượng, và gần hơn là sự nối kết với tính huyền tưởng trong tác phẩm của các nghệ sĩ Arnold Böcklin (1827 - 1901) hay Max Klinger (1857 - 1920) ở thời kỳ chuyển tiếp từ chủ nghĩa lãng mạn sang chủ nghĩa hiện đại, dựa trên các mô-típ giấc mơ, mô-típ siêu thực và biếm nhại thần thoại.

Ngược lại, Barbara Yelin vẽ các truyện tranh mà bố cục và đề tài của nó chịu ảnh hưởng quyết định của chủ nghĩa lãng mạn, và Jens Harder, với những dự án lớn trước nay của anh là Levithan và Alpha, đã tiếp nối những nỗ lực của nhà động vật học Ernst Haeckel (1834 - 1919) nhằm miêu tả tự nhiên một cách có hệ thống bằng đồ họa. Haeckel, do chịu ảnh hưởng của Darwin, đã tìm cách miêu tả sự tiến hóa thông qua các sơ đồ công phu. Nhưng chúng gây chú ý trước hết trong giới nghệ sĩ và triết học. Điều đó có nghĩa là, cái gì được cảm nhận là đặc trưng Đức trong lịch sử mĩ thuật khi xuất hiện ở dạng truyện tranh đều được chào đón đặc biệt ở nước ngoài. Chẳng hạn Alpha đã đoạt Giải táo bạo (Prix de l’Audace) trong Liên hoan Truyện tranh châu Âu quan trọng nhất tại Angoulême, Pháp năm 2010.

KHÔNG KHÍ THÂN THIỆN VỚI TRUYỆN TRANH

Nhưng từ lâu không chỉ cách kể chuyện avantgard mới làm cho truyện tranh Đức thành công. Từ khi thế hệ các họa sĩ lớn tuổi hơn nhận được các vị trí giảng dạy trong các trường đại học nghệ thuật - Feuchtenberger ở Hamburg,

Wagenbreth ở Berlin, Dorgathen ở Kassel, tom Dieck ở Essen, Atak ở Halle - rồi cuộc ở Đức đã hình thành một bầu không khí thân thiện với truyện tranh ở các trường đại học, giúp cho việc kể chuyện bằng tranh nói chung trở nên thuận lợi. Một số tác phẩm truyện tranh Đức thành công nhất trong thập niên gần đây chính là các luận văn tốt nghiệp đại học, trong đó đặc biệt phải kể đến tác phẩm “Người hùng” của Felix GĐrmann (nghệ danh Flix) và “Chúng ta có thể làm bạn của nhau mà” của Markus Witzel (nghệ danh Mawil). Tác phẩm đầu là một tự truyện hư cấu Tây Đức, tác phẩm sau là một hiện thực Đông Đức. Phạm vi đề tài và phong cách thể hiện luôn trở nên rộng hơn.

Hai trung tâm truyện tranh đã được hình thành: Berlin, nơi nhóm truyện tranh Monogatari (truyện trong tiếng Nhật) hoạt động nổi bật hơn cả, và Hamburg, nơi các hoạt động giảng dạy của Anke Feuchtenberger tại Đại học Khoa học Ứng dụng đã hình thành nên một nhóm các họa sĩ truyện tranh trẻ. Nhóm này còn được hưởng lợi từ việc ba họa sĩ thành danh là Martin tom Dieck, Markus Huber và Isabel Kreitz cùng sống ở thành phố này.

NGUYÊN TẮC KỂ CHUYỆN CHƯA ĐƯỢC BIẾT ĐẾN

Các học trò của Feuchtenberger là Sascha Hommer và Arne Bellstorf đã tạo ra một diễn đàn cho các họa sĩ Hamburg hiện đang ở độ tuổi ba mươi qua việc xuất bản tuyển tập truyện tranh Orang hàng năm. Nhóm này cũng bao gồm hai phụ nữ, Line Hoven và Moki, hai người bằng việc kế thừa kĩ thuật tranh khắc gỗ truyền thống (kĩ thuật kẻ tranh trên giấy các-tông của Hoven) và kế thừa mĩ học manga (những thế giới tưởng tượng bằng tranh của Moki) đã tạo ra hai đầu cực của môi trường truyện tranh Đức, nơi các họa sĩ trẻ của Đức ngày nay đang hoạt động.

Ở Berlin, xung quanh nhóm Monogatari mà Jens Harder, Mawil, Ulli Lust, Tim Dinter, Kathi Kaeppel và Kai Pfeiffer là thành viên, đã hình thành khuynh hướng truyện tranh tư liệu, trong đó không chỉ mô hình tự truyện vốn đã rất thành công được coi là trọng tâm, mà cả những quan sát hiện tượng khách quan cũng đóng một vai trò quan trọng. Dự án phóng sự truyện tranh Đức-Israel Cargo do Harder và Dinter tham gia đã cung cấp một ví dụ tốt cho nguyên tắc kể chuyện đến nay chưa từng được biết đến ở Đức, nguyên tắc cũng được Ulli Lust và Kai Pfeiffer vận dụng trong các hoạt cảnh truyện tranh về Berlin của họ.

NHỮNG THÀNH CÔNG QUỐC TẾ

Với Tiểu sử Johnny Cash của Reinhard Kleist, cũng là một họa sĩ sống tại Berlin, người đã khởi đầu sự nghiệp bằng cách chịu ảnh hưởng của phong trào avantgard truyện tranh những năm 90, truyện tranh Đức đã có một hướng đi nữa: truyện tranh phi hư cấu. Cash đã đạt thành công quốc

Một họa sĩ vẽ truyện tranh ở một quán cà phê ở Berlin.

ANDREAS PLATTHAUS LÀ NGƯỜI BIÊN SOẠN MỤC GIẢI TRÍ CỦA TỜ FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG. BÀI BÁO NÀY XUẤT BẢN DUY NHẤT TRONG DANH MỤC TRIỂN LÃM ĐI ĐỒNG "TRUYỆN TRANH, MANGA VÀ CO." CỦA VIỆN GOETHE. BẢN QUYỀN: VIỆN GOETHE

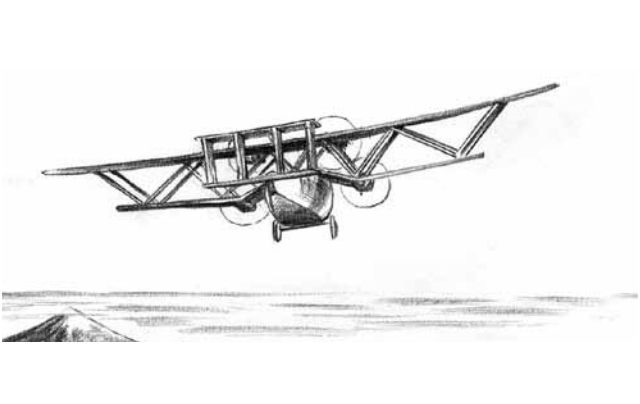
tế lớn, cũng giống như truyện tranh lịch sử dựa trên sự thu thập tài liệu tỉ mỉ của Isabel Kreitz về điệp viên Richard Sorge, một cán bộ của Đại sứ quán Đức ở Nhật Bản, người đã tiết lộ những kế hoạch tấn công của Hitler cho Liên Xô trong chiến tranh thế giới thứ hai.

Isabel Kreitz không hề sử dụng các yếu tố phong cách Manga, tức phong cách truyện tranh Nhật Bản, cho dù các câu chuyện của chị xảy ra ở Nhật. Ngược lại, nhiều họa sĩ Đức thuộc thế hệ trẻ hơn đã tìm thấy những khuôn mẫu ở viễn đông: Sự bành trướng liên tục của manga ở Đức từ những năm 1990 đã tạo ra một mảng truyện tranh hoàn toàn mới, gần đây đã cho ra đời những nghệ sĩ riêng trong nước. Trong đó đặc biệt đáng chú ý là có nhiều phụ nữ hoạt động như các mangaka - tức họa sĩ manga. Có thể nêu một số ví dụ như Anike Hage, Christina Plaka, Judith Park, Nina Werner, Olga Rogalski hay cặp đôi nữ họa sĩ Dorota Grabarczyk và Olga Andryenko dưới nghệ danh DuO.

NHỮNG CÂU CHUYỆN VÀ PHONG CÁCH BIỂU ĐẠT RIÊNG

Tất cả họ đều có điểm chung, khác với các họa sĩ được đề cập trước đó, là họ không được đào tạo nghệ thuật, mà họ đã bắt đầu như các họa sĩ hâm mộ và vươn lên nhờ các cuộc thi tài năng. Bởi vậy đối với các mangaka, việc phân loại theo trường phái hay truyền thống không quan trọng lắm so với các họa sĩ truyện tranh khác. Chính cấu trúc mô của nhóm này đã bơm máu tươi cho truyện tranh Đức trong lĩnh vực truyện tranh thương mại-giải trí, và ở đây, cái mĩ học manga vốn đã thành công khắp thế giới luôn có thể giúp các nghệ sĩ trẻ dễ được biết đến bên ngoài các biên giới.

Một lần nữa tính hiếu kì văn hóa của người đọc ngoại quốc lại được đánh thức, nếu ta biết khéo léo đưa vào tác phẩm những ẩn dụ về lịch sử Đức , như trường hợp Christina Plaka với nhan đề của loạt tác phẩm thành công Prussian Blue (Xanh Phổ, tông màu tổng hợp từ Đức, nổi tiếng nhờ loạt tranh khắc gỗ 36 góc nhìn Fuji của Hokusai ở Nhật Bản), hay như chủ đề bóng đá trong tác phẩm Gothic Sports của Anike Hage. Như thế, truyện tranh Đức cũng có thể khẳng định mình bằng manga, trước hết bằng cách đi tìm và tìm được những câu chuyện và phong cách riêng.

THÁNG 7 NĂM 2010 - ANDREAS PLATTHAUS **Phóng viên, nhà văn**

Một họa sĩ vẽ truyện tranh ở một quán cà phê ở Berlin.

Arne Bellstorf

ARNE BELLSTORF thuộc về một thế hệ mới các họa sĩ truyện tranh trẻ Đức, những người đầy tự tin và hăng hái thử nghiệm khám phá các khả năng biểu đạt của truyện tranh, qua đó tạo dựng cho mình một phong cách kể chuyện và phong cách vẽ riêng biệt. Trong một khóa học về minh họa của nữ giáo sư Anke Feuchtenberger, Bellstorf đã làm quen với Sascha Hommer. Họ cùng thành lập nhà xuất bản Kiki-Post và xuất bản truyện tranh, trong đó có tạp chí Orang. Bằng việc xuất bản tác phẩm Tám, Chín, Mười (Acht, neun, zehn), nguyên là luận văn tốt nghiệp đại học của tác giả, Bellstorf đã gây được sự chú ý đặc biệt và được trao nhiều giải thưởng. Trong tác phẩm này, anh đã miêu tả một cách đôn dập thế giới cảm giác nội tâm sâu kín nhất của một thiếu niên mới lớn, một cậu trai trẻ bị rơi vào trạng thái cảm thấy cuộc sống nặng nề không lối thoát, một trạng thái thường vượt quá sức chịu đựng của tuổi trẻ.

Bên cạnh việc thường xuyên giữ chuyên mục *Dấu ấn cuộc đời* (Vom Leben gezeichnet) của nhật báo Der Tagesspiegel ở Berlin từ năm 2006, Bellstorf còn xuất bản những câu chuyện mang tính thể nghiệm in trên ấn phẩm Orang và

trên nhiều tạp chí truyện tranh khác, ví dụ như tạp chí Strapazin.

Baby's in Black - chuyện tình Astrid Kirchherr và Stuart Sutcliffe (*Baby's in Black - The Story of Astrid Kirchherr & Stuart Sutcliffe*) là nhan đề cuốn truyện tranh thứ hai của anh, được xây dựng dựa trên các cuộc phỏng vấn công phu với nữ nhiếp ảnh gia kiêm nghệ sĩ Kirchherr. Tác phẩm đề cập tới chuyện tình của nữ nghệ sĩ với chàng nhà thơ kiêm nhạc sĩ vào quãng thời gian anh này còn là một thành viên của ban nhạc huyền thoại Beatles, thường biểu diễn ở các câu lạc bộ khác nhau tại Hamburg. Kirchherr đã chụp những bức ảnh chuyên nghiệp đầu tiên cho nhóm nhạc bốn người khi họ còn nguyên năm thành viên đầu tiên, và khi họ còn chưa là những chàng trai để tóc dài sau này. Bộ truyện tranh miêu tả một cách tinh tế câu chuyện tình đầy huyền thoại, một chuyện tình bị đứt gãy đột ngột, qua các khung cảnh đầy tính nổi loạn ở trường đại học nghệ thuật và trong bầu không khí văn hóa của tuổi trẻ và sự hỗn tạp những năm 1960.

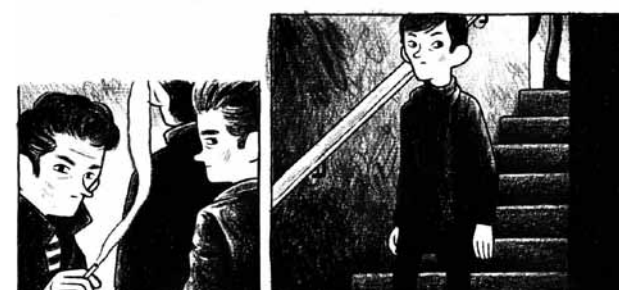

▲ CHÚNG TÔI LO LẮNG (WIR SIND BESORGT/
RAM HOTEL, 2007
BOX TRANH MINH HỌA

Trong hai mươi bức tranh, Arne Bellstorf minh họa tác động của những hành vi vô ý thức của con người lên thiên nhiên.

▶ ĐŨA BÉ MẶC ÁO ĐEN (BABY'S IN BLACK/
REPRODUKT, BERLIN 2010
TRUYỆN TRANH

Tác phẩm đề cập tới cuộc tình giữa nghệ sĩ và nhạc sĩ Stuart Sutcliffe của ban nhạc huyền thoại Beatles khi nó còn năm thành viên với nữ nhiếp ảnh gia Astrid Kirchherr trong thời gian nhóm nhạc biểu diễn ở Hamburg những năm 1960.

Martin tom Dieck

Nước là nguyên tố trung tâm, có mặt trong hầu hết những truyện tranh của MARTIN TOM DIECK. Trong tác phẩm *Vị khách ngẫu thơ*, một vị khách đi tàu thủy phát hiện ra hiểm nguy và muốn thay đổi hành trình của con tàu. Trong lúc đi tìm thuyền trưởng, ông bị lạc vào các ngõ ngách trên tàu, từ khoang lái tới buồng máy. Con tàu không còn người chỉ huy, nhưng toàn bộ thủy thủ đoàn vẫn ai ở vị trí người ấy, còn hành khách thì phó mặc số phận mình cho may rủi, bởi không một ai trong số họ sẵn sàng đứng ra đảm lãnh trách nhiệm.

Tác phẩm tiếp theo *Một trăm góc nhìn khu phố đóng cọc trên nước* (Hamburg) cũng được dẫn dắt bởi nước như là nguyên tố gốc, kể cả về phương diện chuyện kể cũng như về phương diện hình họa. Những bức tranh không lời đưa người xem đi dọc khu phố đóng cọc trên nước ở Hamburg, từ bến cảng vắng lặng đến khu dỡ hàng. Nhân vật chính di chuyển trong một không gian không xác định và gần như

bị nhòe vào nhau. Mọi hình ảnh, dù là hình người, hình vật thể lông hay rắn, dù được vẽ bằng các nét thẳng hay xoáy ốc, thanh mảnh hay thô ráp, đều như hòa vào nhau, cộng hưởng với nhau trong một hiệu ứng đầy mê hoặc.

Trong hai tác phẩm *Tam biệt, Deleuze!* và *Cuộc phiêu lưu mới của chàng Orpheus bất khả đoán*, Martin tom Dieck và Jens Balzer đã cọ xát với tác phẩm triết học kinh điển Khác biệt và tái diễn của Gilles Deleuzes. Lần này, nước là biểu tượng cho sự dịch chuyển từ cõi sống sang cõi chết. Được dẫn dắt bởi nhu cầu phá hủy những qui ước về truyện tranh truyền thống, Martin tom Dieck đã tạo ra các khả năng biểu đạt và kể chuyện mới. Bằng tinh thần hào hứng thử nghiệm, ông đã đẩy kỹ thuật vẽ truyện tranh tới ranh giới của minh họa và hội họa. Hiện Martin tom Dieck sống ở Hamburg và giữ vị trí giáo sư về minh họa tại Đại học Folkwang Hochschule Essen.

▶ LÁ CỎ \GRASHALME/
LE MONDE DIPLOMATIQUE, 2007
TRUYỆN TRANH TRÊN BÁO

Những hạt giống được bảo quản trong một kho đông lạnh trên đảo Spitzbergen (Na Uy) để lưu giữ sự sống cho các nền văn minh tương lai. Phó tổng thống Mỹ Al Gore muốn thăm kho hạt giống đông lạnh này.

Anke Feuchtenberger

Với cương vị là giáo sư môn minh họa (Illustration) tại Đại học Khoa học Ứng dụng Hamburg, Anke Feuchtenberger đã làm nên diện mạo và thúc đẩy cả một thế hệ các họa sĩ minh họa và họa sĩ truyện tranh Đức, trong đó có những tên tuổi như Sascha Hommer, Arne Bellstorf và Line Hoven. Cùng với Stefano Ricci, chị thành lập nhà xuất bản MamiVerlag để xuất bản những tác phẩm của mình cũng như của các họa sĩ trẻ. Tại đây, chị đã xuất bản tuyển tập tranh minh họa wehwehwehsupertraene.de (đauđauđauđây nước mắt) mà chị đã vẽ trong nhiều năm, bao gồm các phác thảo mẫu cho nữ nhân vật chính cùng tên. Ngay khi còn là thành viên của nhóm nghệ sĩ tiên phong PGH Glöhende Zukunft (Hợp tác xã thủ công Tương Lai Sáng Lạn, 1989-91), Feuchtenberger đã được các nhà hát đặc biệt quan tâm tới tranh poster, còn các nhà xuất bản và công ty in ấn khao khát đặt chị vẽ tranh minh họa. Kể từ đây chị đã thử nghiệm vẽ các truyện tranh kết hợp mỹ học

hình họa Đông Âu với truyền thống kể chuyện Tây Âu. Tác phẩm của Feuchtenberger cực kỳ đa dạng, bao gồm tranh trên toan, họa phẩm trên giấy, poster, tranh in, trang phục, rối, phim hoạt hình, và tất nhiên là truyện tranh, đa phần là những tác phẩm cộng tác với nữ nhà văn Katrin de Vries.

Những bức vẽ truyện tranh thời kỳ đầu của Feuchtenberger được đặc trưng bởi những đường nét sắc cạnh, gần gũi với những bức tranh in khắc gỗ hoặc in linol của chị. Chị thường sử dụng các màu chìm một cách vừa phải, còn các mảng tranh thường được nhấn nhá bằng những họa văn trung tính hoặc những họa tiết tinh giản. Gần đây nữ nghệ sĩ thường ưu tiên sử dụng chì hoặc than để vẽ. Trên nền giấy thô, những nét vẽ đen được bôi nhòa, hòa với các mảng xám tinh tế, làm thành những hình ảnh đổ bóng và những khung cảnh đầy tính mộng du.

▶ TRANG WEB "ĐAUDAUDAUDÂY NƯỚC MẮT" (WEHWEHWEHSUPERTRAENE.DE/)
MAMIVERLAG, 2009
SÁCH MINH HỌA

wehwehwehsupertraene.de (đauđauđauđây nước mắt) là một tuyển tập tranh minh họa của Anke Feuchtenberger, gồm các phác thảo mẫu cho những serie truyện tranh tương lai với nữ nhân vật chính cùng tên.

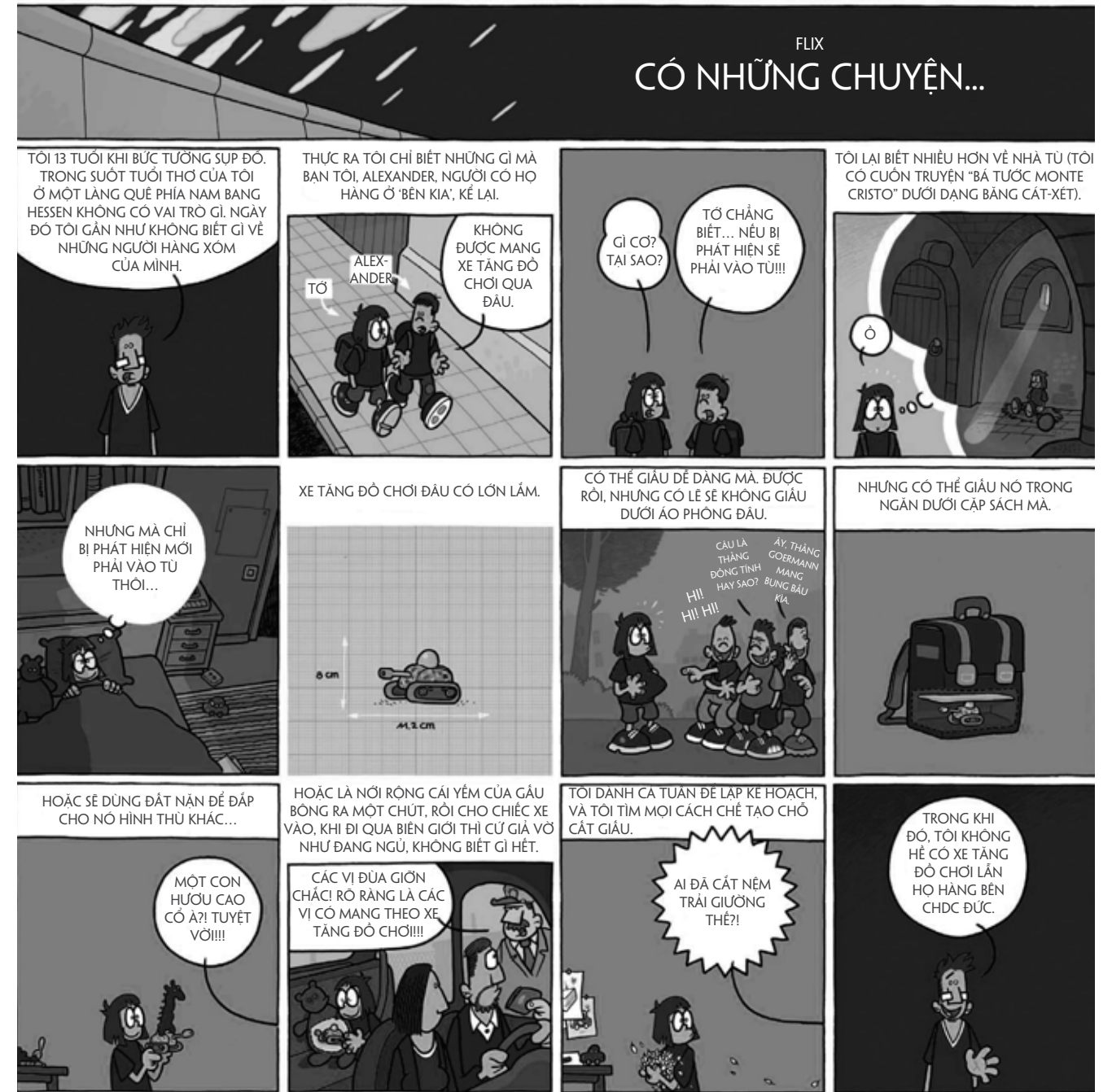
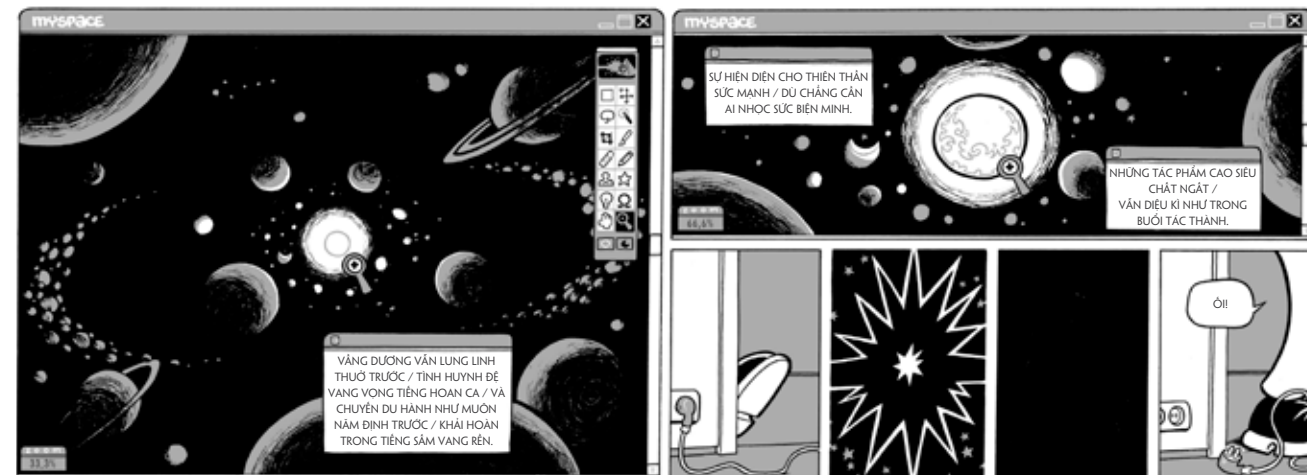
"Xin hỏi, cuộc đời bạn có gì hấp dẫn hơn cuộc đời những người khác?", đó là câu hỏi mà một bà giáo trong Ban Xét duyệt đề tài đặt ra cho chàng sinh viên truyền thông FELIX GÖRMANN (nghệ danh Flix) khi anh này chọn đề tài tự truyện cho luận văn tốt nghiệp. Vào thời điểm đó, bà giáo đã không hề có dự cảm rằng bài luận văn tốt nghiệp của chàng sinh viên, tác phẩm truyện tranh có tên *Người hùng (Held)*, sau này sẽ được trao nhiều giải thưởng, đánh dấu bước đột phá của tác giả với tư cách họa sĩ truyện tranh. Song chính họa sĩ-tác giả của luận văn ấy còn có ít dự cảm hơn nữa. Ngay trong *Người hùng*, Flix đã kết nối những yếu tố hiện thực với hư cấu một cách cực kì hấp dẫn và khéo léo. Trong tác phẩm này, người ta vừa có thể nhận ra những chi tiết hình hóa hoặc lạ hóa đặc trưng của truyện tranh. Tương tự, người ta cũng có thể nhận thấy trò chơi trí tuệ giữa hiện thực và hư cấu của Flix trong tác phẩm chuyển thể từ vở kịch *Faust* của Goethe, trong đó anh đưa câu chuyện kinh điển về một người đàn ông kí hợp đồng với quỷ

sứ đặt vào thời hiện tại và cài vào đó những chủ đề chính trị thời sự. Chỉ còn là câu hỏi của thời gian, tới lúc chàng họa sĩ truyện tranh, họa sĩ thiết kế đồ họa và họa sĩ vẽ tranh minh họa sống ở Berlin sáng tác một câu chuyện về chủ đề chia cắt nước Đức, về tất cả những kinh nghiệm của bản thân cũng như những huyền thoại dai dẳng về Đông và Tây Đức. Trong tác phẩm *Có những chuyện... (Da war mal was...)*, Flix đã hỏi về những kỉ niệm của những người từng sống trong lòng xã hội CHLB Đức và CHDC Đức, những người đến nay đã có kinh nghiệm sống nửa đời ở nước Đức thời chia cắt và nửa đời ở nước Đức thời thống nhất.

Trong những câu chuyện được kể, những dữ kiện lịch sử được trộn lẫn với những ấn tượng chủ quan đầy hài hước và những tưởng tượng của các nhân chứng còn ở độ tuổi thanh niên mới lớn hồi đó. Những cuộc phỏng vấn phản ánh rõ nét những kinh nghiệm riêng tư, nhiều tầng, của những người sống ở hai phía của bức tường - CHLB Đức và CHDC Đức - những kinh nghiệm làm nên chân dung một thế hệ.

▼ BI KỊCH, PHẦN THỨ NHẤT
 \FAUST DER TRAGÖDIE ERSTER TEIL/
 NHẬT BÁO FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, 2009
 SERIE TRUYỆN TRANH TRÊN BÁO
 NHÀ XUẤT BẢN CARLSEN VERLAG, 2009
 SÁCH-TRUYỆN TRANH

▶ CÓ NHỮNG CHUYỆN... \DA WAR MAL WAS.../
 TRIỂN LÃM TRANH ÁP PHÍCH NHÂN KỈ NIỆM 20 NĂM NGÀY BỨC TƯỜNG BERLIN SỤP ĐỔ
 TAI BERNAUER STRASSE, BERLIN, TỬ 2009

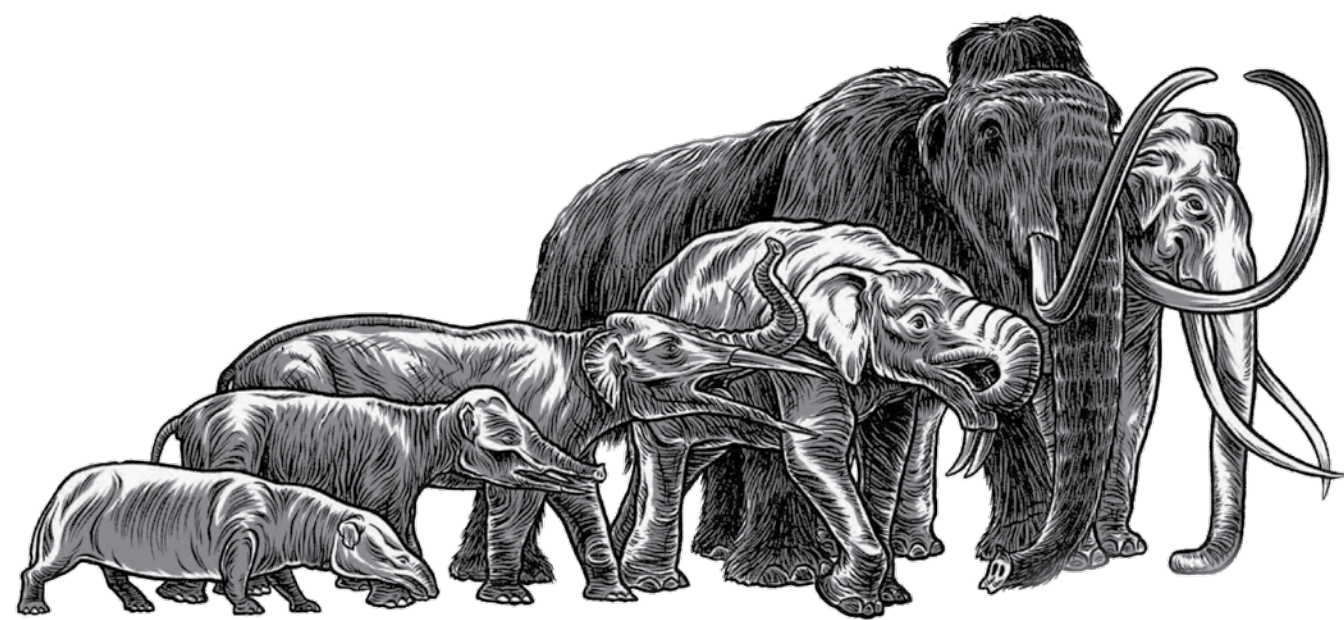
Jens Harder

Vườn bách thú Krypton là một serie tranh minh họa về cuộc sống của các loài thú ở một hòn đảo diệu kì. Những tác phẩm đầu tay của JENS HARDER ra đời trong không khí sáng tạo của nhóm họa sĩ Monogatari, đa phần là các phóng sự truyện tranh. Trong thời gian cùng là sinh viên của Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee, các họa sĩ trong nhóm đã xuất bản chung những tác phẩm của mình trên hai ấn phẩm *Những quan sát thường nhật (Alltagsspionage)* và *Diệp vụ Lækkerli (Operation Lækkerli)*, trong đó họ kể lại những câu chuyện từ việc quan sát cuộc sống hàng ngày ở Berlin và Zurich. Dựa trên sáng kiến của Harder, người ta đã thành lập Dự án *Cargo, dự án trao đổi nghệ thuật Đức-Israel*, trong đó ba họa sĩ Đức được gửi tới Israel và ba họa sĩ Israel được gửi tới Đức để ghi lại những cảm nhận riêng của họ trong những tác phẩm truyện tranh.

Với *Levithan*, Harder đã thoát khỏi truyện tranh phóng sự để sáng tạo nên những bức vẽ diệu kì và hoành tráng. Trong tác phẩm này, những bức vẽ không lời, nhưng choáng

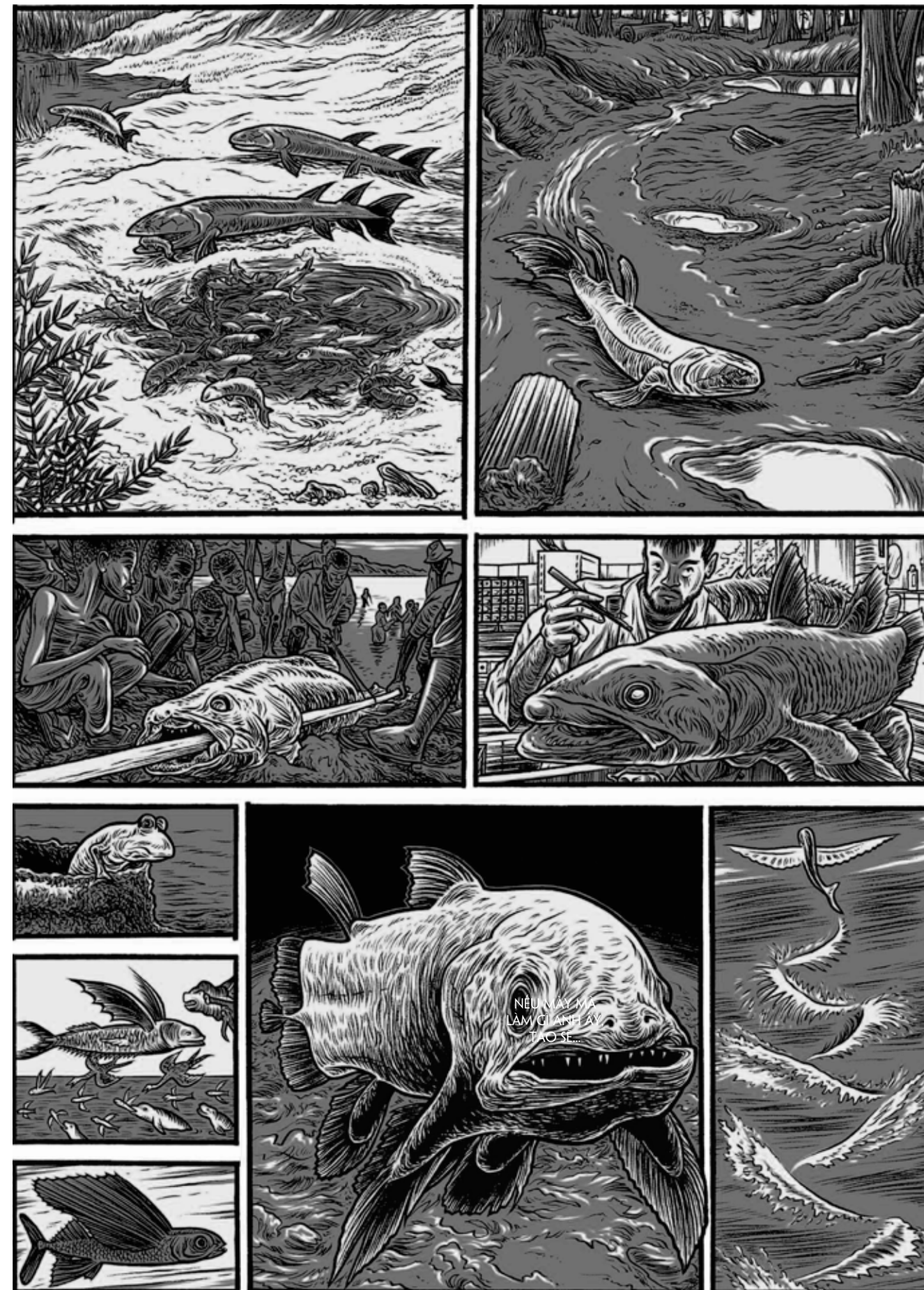
ngợp bởi hình ảnh, chỉ bị ngắt đoạn ở đầu mỗi chương bởi những đoạn văn hoặc những câu trích dẫn từ triết gia Thomas Hobbes (*Levithan* là tác phẩm triết học chính của Hobbes), từ tiểu thuyết *Cá voi Moby Dick* của Herman Melvilles, và từ *Kinh Thánh*. Từ kho tàng huyền thoại và từ các hình mẫu trong văn học, Harder đã chắt lọc ra những ý tưởng cho câu chuyện cực kì cuốn hút của mình, trong đó độc giả được thưởng ngoạn một thế giới hình ảnh sống động như biết nói.

Với *Alpha*, Harder lại trưng ra một tác phẩm dày dặn, miêu tả câu chuyện tiến hóa trong 14 tỉ năm trên 352 trang sách với 2000 hình vẽ. Những bức tranh dày đặc chi tiết và đầy tính khoa học, kể câu chuyện từ Vụ nổ lớn tới sự ra đời của những người thông minh đầu tiên, được xây dựng trên kho dữ liệu được thu thập và xử lí kĩ lưỡng và chính xác. *Alpha* là một tác phẩm truyện tranh lớn của thời đại, một tác phẩm độc nhất vô nhị trong lịch sử truyện tranh xét về sự dày đặc của chi tiết cũng như qui mô của đề tài.

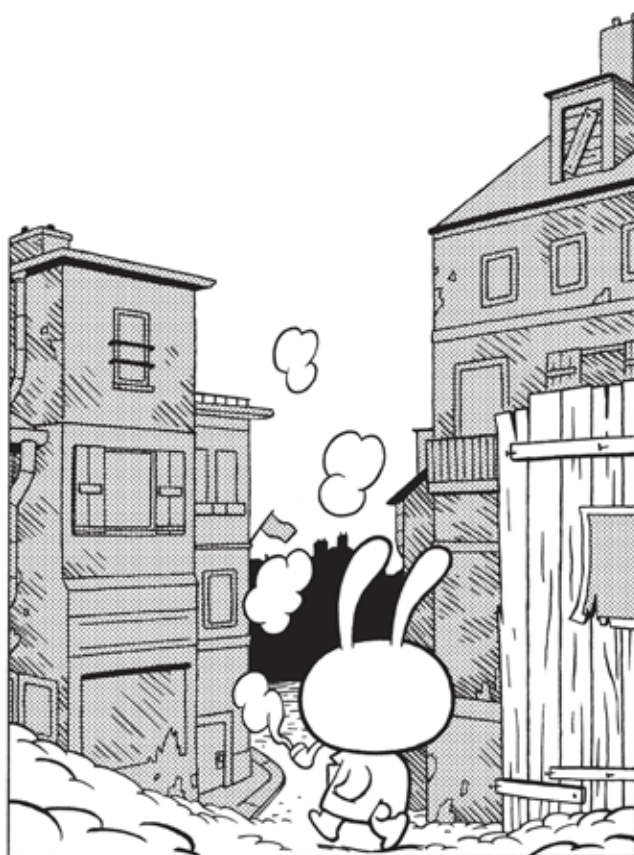

▶▶
ALPHA
NHÀ XUẤT BẢN CARLSEN VERLAG, 2010
SÁCH-TRUYỆN TRANH

Trong *Alpha*, Harder tóm tắt câu chuyện tiến hóa 14 tỉ năm trên 352 trang sách với 2000 hình vẽ.

Sascha Hommer

Các nhân vật của SASCHA HOMMER thường lùn và cục mịch với những cái đầu lớn và vẻ ngoài lạ lẫm. Chúng không có vẻ gì là đáng yêu, bởi Hommer quan tâm tới những kẻ ngoài lề hoặc những kẻ bị đẩy ra ngoài xã hội. Cũng trong tác phẩm truyện tranh *Bọ (Insekt)*, nhân vật chính, Pascal, cũng khác hẳn những bạn chơi của cậu, bởi vì cậu là bọ, như đã được hàm ý trong nhan đề tác phẩm.

Trong loạt truyện tranh đăng báo *Trong viện bảo tàng* do Hommer vẽ và Jan-Frederik Bandel viết lời, hai chị em khác hẳn nhau về hình dáng và tính cách bị lạc vào một viện bảo tàng đầy ngọc ngách bí ẩn. Đang đêm, những con vật trong các phòng triển lãm bỗng nhiên sống dậy. Hai tác giả đã kết nối những khoảnh khắc siêu thực và diệu kì với những bình luận thời sự chính trị và những trích dẫn từ văn hóa pop. Họ để cho cậu bé siêu thông minh và cô chị mới lớn đi vào một thế giới phi lí mà ở đó chúng được gặp tác giả của *Alice ở xứ sở diệu kì* Lewis Carroll, được những con thỏ trắng dẫn đường, và những con sâu hút ống điếu thì cho chúng những lời khuyên thân thiện. Trong viện bảo tàng, những quy luật logic không còn hiện diện, độc giả nhanh chóng đánh mất cảm giác về không gian và thời gian để chìm vào một cuộc du hành không có hồi kết.

Hommer lớn lên ở miền nam nước Đức, vùng đất ghi dấu ấn trong tác phẩm truyện tranh *Bốn mắt (Vier Augen)*, một tác phẩm đậm tính tự truyện của anh. Từ năm 2001, anh sống ở Hamburg, học minh họa nơi giáo sư Anke Feuchtenberger, và dành toàn tâm sức cho công việc mơ ước từ thời bé của mình: sáng tác truyện tranh. Hommer đã cùng Arne Bellstorf thành lập nhà xuất bản Kiki-Post và xuất bản tạp chí truyện tranh *Orang*. Tạp chí này được các họa sĩ truyện tranh Hamburg thường xuyên cộng tác, trong đó có Line Hoven và Moki.

▲ TIẾNG THÉT DÀNH CHO CHOPIN \GEHEUL FÜR CHOPIN/
CHOPIN NEW ROMANTIC, ĐẠI SỨ QUÁN CHLB ĐỨC TẠI BA LAN, 2010
TRUYỆN TRANH

Thỏ Đâu Bư W. Kaninchen đã làm một cuộc cách mạng năm 1843 chống lại những bản nhạc của Frédéric Chopin. Thỏ Đâu Bư nhanh chóng qui tụ những kẻ giống mình để chống lại loại nhạc tự sản lãng mạn mà chúng căm ghét.

▶ BỐN MẮT (VIER AUGEN/
NHÀ XUẤT BẢN REPRODUKT, 2009
SÁCH-TRUYỆN TRANH

Truyện tranh *Bốn mắt* của Sascha Hommer nhuộm màu tự truyện, kể về tuổi trẻ của anh ở một tỉnh miền nam nước Đức, trong đó anh cũng kể về việc anh từng thử ma túy để trốn chạy khỏi sự bức bối của cuộc sống tỉnh lẻ.

Line Hoven

Với *Cứ ngoảnh mặt đi (Liebe schaut weg)*, LINE HOVEN đã sáng tạo nên một tác phẩm truyện tranh khác thường. Khác thường, bởi chị kể câu chuyện về ba thế hệ gia đình mình mà không có phán xét đánh giá, đồng thời đã xử lý tình tế các chủ đề hồi tưởng, kỉ ức và sự dồn nén. Những bức tranh được vẽ với kĩ thuật công phu của chị đạt tới một chất lượng có thể gây mê hoặc. Trên nền các-tông đen, Hoven vạch những đường nét trắng tương phản, những mảng và những chữ uốn lượn, qua đó ngôn ngữ hình ảnh vốn đã giàu chất biểu cảm của chị còn được làm đậm thêm nữa.

Cứ ngoảnh mặt đi là một truyện tranh có sức sống dài lâu, bởi người ta nên đọc nó và chiêm ngưỡng nó nhiều lần. Mỗi lần người ta lại phát hiện thêm những điều mới mẻ về nội dung cũng như những dư vị tinh tế về thẩm mỹ, điều khiến cho tác phẩm trở thành một trong những truyện tranh hấp

đẫn nhất trong nhiều năm qua.

Hoven đã nỗ lực để khắc họa trung thành quá khứ, đồng thời cũng biết rằng không thể thực hiện việc đó một cách hoàn hảo. Vật dụng, nhà cửa, quần áo, nội thất và cả lịch sử thời đại đều có thể được tra cứu, nhưng lịch sử gia đình lại được xây dựng trên những hồi tưởng chủ quan của từng thành viên gia đình, và những hồi tưởng này thường không trùng khớp với nhau. Người ta được sinh vào một gia đình và không bao giờ có thể hoàn toàn tách ra khỏi nó. Mỗi người phải tự tìm cho mình cách ứng xử. Hoven sống ở Hamburg, học vẽ nơi giáo sư Anke Feuchtenberger và hiện hoạt động với tư cách họa sĩ tự do. Những tác phẩm của chị được xuất bản thường xuyên trên các tạp chí truyện tranh như *Strapazin* hay trên ấn bản *Orange* của các họa sĩ trẻ mà chị là một trong những thành viên chính.

▲ NU HÔN CỦA ONG / THE KISS OF THE BEE / LE MONDE DIPLOMATIQUE, 9.2008 / TRUYỆN TRANH TRÊN BÁO

Loạt truyện tranh đăng báo của Line Hoven lấy cảm hứng từ cuộc biểu diễn của band nhạc KISS tại Cadillac, Michigan, một thị tứ nhỏ của Mỹ, năm 1975. Cả thành phố trang hoàng và ăn vận đẹp để chào đón những thần tượng của họ. Mặc dù bị mẹ cấm, nhưng một thiếu niên vẫn sửa soạn để đến buổi hòa nhạc. Tuy nhiên cậu không có ý trốn nhà, mà vẫn muốn gặp mẹ để thuyết phục bà cho phép. Khi cậu vào vườn tìm mẹ thì thấy bà bất tỉnh vì bị ong đốt. Cậu gọi bác sĩ cấp cứu, nhờ vậy đã cứu sống được mẹ, bởi nọc độc của ong đã khiến bà bị đi ứng manh. Nếu như cậu cứ âm thầm lên đến buổi hòa nhạc, có lẽ mẹ cậu đã không được cứu sống.

▲ CỨ NGOẢNH MẶT ĐI / LIEBE SCHAUT WEG / NHÀ XUẤT BẢN REPRODUKT, 2007 / SÁCH-TRUYỆN TRANH

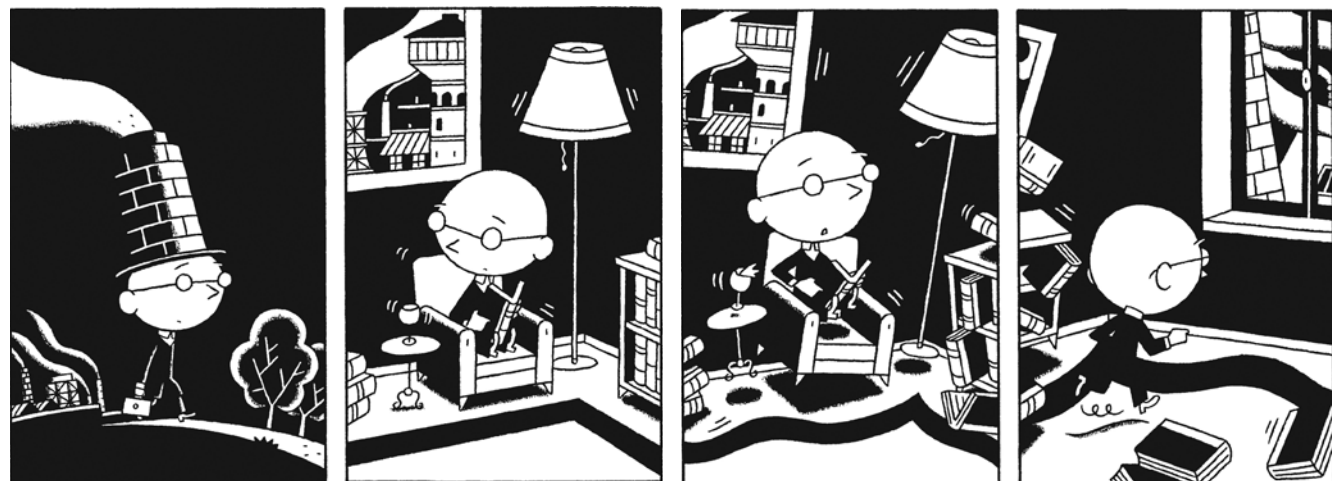
Line Hoven kể câu chuyện về ba thế hệ một gia đình Đức-Mỹ và cô đã xử lý tình tế các đề tài hồi tưởng, kỉ ức và sự dồn nén.

Ulf K.

Sách của ULF K. là những món quà dành cho các bạn mê sách, trong đó những bức tranh được vẽ hình họa hoàn hảo, và mỗi bức đều có tính minh họa cao. Ví dụ: tập sách tranh *Những đêm sao sáng* dành cho những người si tình sâu muộn, và cuốn truyện tranh thiếu nhi tuyệt vời *Bác Paul nhỏ bé* do Martin Baltscheit viết lời. Một trong những tác phẩm nổi tiếng nhất của Ulf K., họa sĩ sống ở Düsseldorf, là cuốn truyện tranh không lời *Floralia*. Ở đây, Ulf K. đã sử dụng những kí hiệu đặt trong những ô vắn dành cho lời để kể câu chuyện tình bi kịch giữa một chú hề với một bông hoa.

Nếu như ở thời kì đầu, Ulf K. còn chịu ảnh hưởng bởi phong cách Ligne Claire với những đường nét rõ ràng của danh họa truyện tranh người Bỉ Hergé, tác giả của bộ truyện tranh *Những cuộc phiêu lưu của TinTin*, cũng như chịu ảnh

hưởng của trường phái Ligne Claire Mới với các đại diện như Stanslas và Joost Swarte, thì từ nhiều năm nay anh đã xác lập cho mình một phong cách độc đáo và không thể nhầm lẫn. Phong cách vẽ và kể chuyện mạch lạc của Ulf K. cho độc giả cảm giác an toàn, cảm giác đến từ tuổi thơ của anh, nhưng đồng thời anh cũng rất biết cách gây bất ổn. Ví dụ trong tác phẩm *Tango de la Mort*, anh đề cập đến đề tài cái chết, hay trong *Biển hiệu sách (Der Exlibris)*, anh kể về những vụ giết chóc của một gã một sách theo một cách đầy kì bí và hồi hộp. Tuyển tập *Hieronymus B.* bao gồm những truyện tranh đăng báo và những truyện tranh nhiều kì xoay quanh nhân vật chính cùng tên. Để thoát khỏi đời sống công sở tù túng kiểu Kafka, gã công chức Hieronymus B. chìm đắm vào giấc mộng trong những thế giới siêu thực, nơi những cuốn sách biết bay và những bức tranh sống dậy.

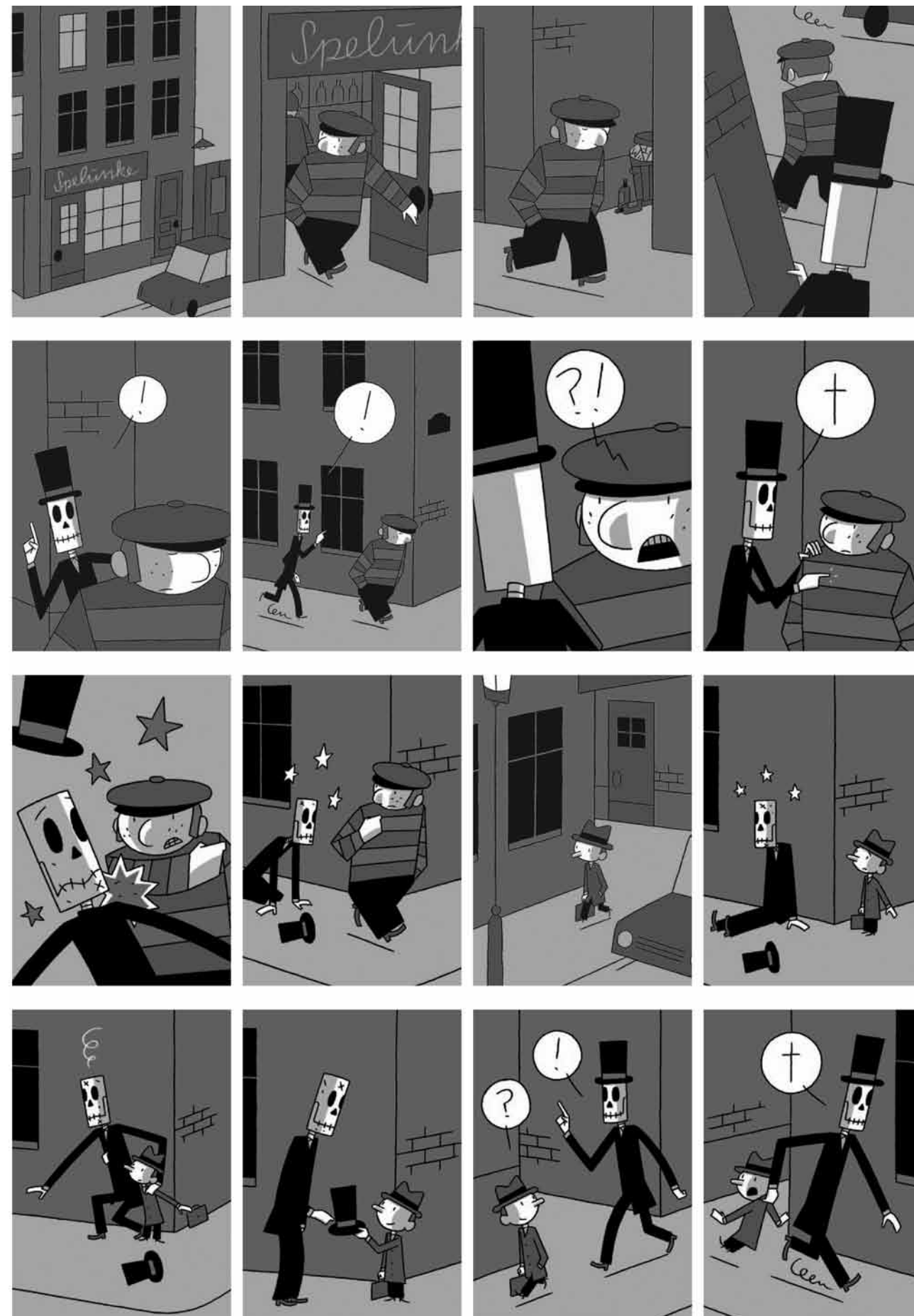

▲ HIERONYMUS B.
EDITION 52, 2007
SÁCH-TRUYỆN TRANH

Hieronymus B. là một nhân viên văn phòng chìm đắm vào giấc mộng trong những thế giới siêu thực mà ở đó, những cuốn sách thì biết bay còn những bức tranh thì sống dậy, để mong thoát khỏi đời sống công sở thường nhật tù túng kiểu Kafka.

▶ MONSIEUR M.
BRIES, 2006
TRUYỆN TRANH IN LUA

Ngay cả khi chấp nhận chết thì việc chiến thắng kẻ mạnh hơn vẫn không hề dễ dàng.

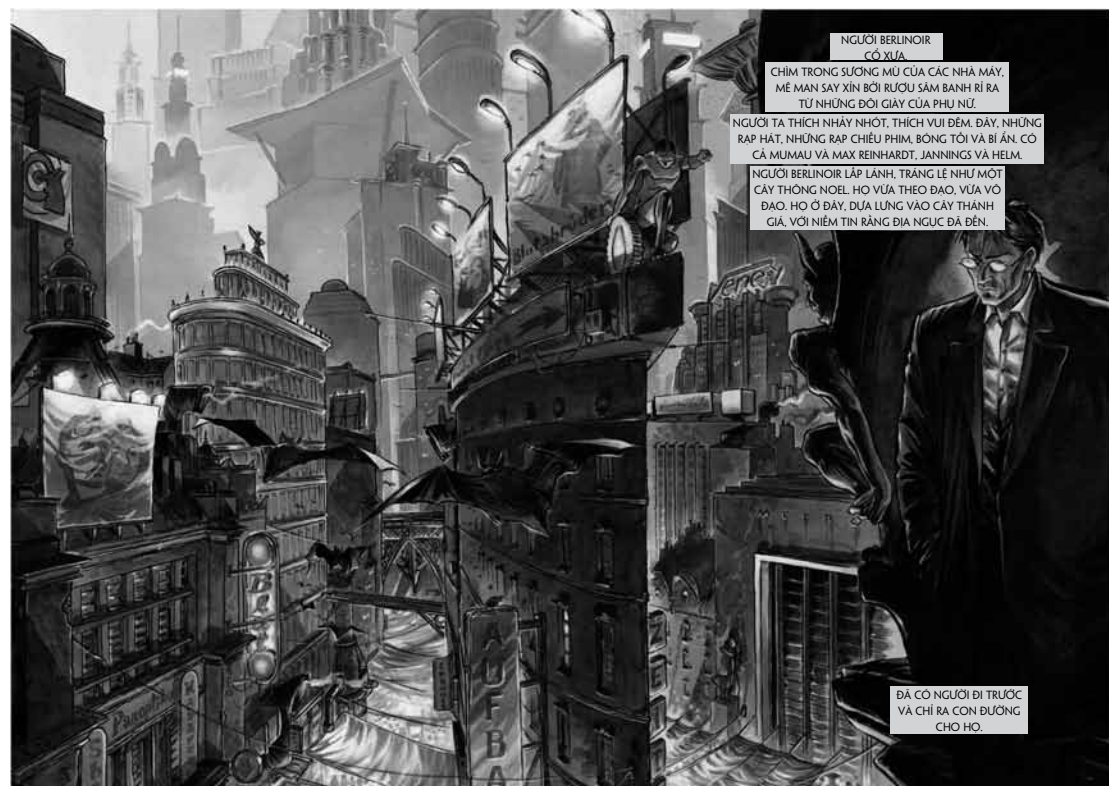
Reinhard Kleist

Những tác phẩm đầu tay của họa sĩ truyện tranh kiêm họa sĩ minh họa REINHARD KLEIST còn đặc trưng bởi niềm đam mê với những thế giới kì diệu và kì bí. Những câu chuyện nghịch dị và khiếm nhã trong *Lovecraft hay Dorian* được lấy cảm hứng từ những tác gia như Clive Barker, Oscar Wilde và H.P. Lovecraft. Trong loạt truyện tranh *Berlinoir*, Kleist đã dựng lên một viễn cảnh đen tối về thành phố Berlin, thành phố mà anh chọn làm quê hương. Berlin bị khủng bố bởi một đám ma cà rồng khát máu. Kleist đã sắp xếp những sự kiện từ nhiều thời kì khác nhau trong lịch sử hàng nghìn năm thành một tác phẩm gây bối rối và đậm chất giả tưởng vị lai trong quá khứ, trong đó anh thường đan xen vào những trích dẫn mỉa học và chính trị lấy từ các cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân, từ chủ nghĩa phát xít, chủ nghĩa xã hội thời CHDC Đức tới chủ nghĩa tư bản.

Chủ đề trọng tâm tiếp theo trong tác phẩm của Kleist là thế giới các nhân vật huyền thoại của nước Mỹ. Trong tác phẩm truyện tranh về tiểu sử của Johnny Cash, tác phẩm được trao nhiều giải thưởng, *Cash - I see a darkness*, những bức

tranh đen-trắng gây ấn tượng mạnh kể về những giai đoạn đỉnh cao cũng như những giai đoạn xuống dốc của nhạc sĩ huyền thoại *Man in Black*, về thành công và thất bại của nhạc sĩ, qua những khoảnh khắc thăng hoa cuồng khoái trong ma túy và rượu.

Sự phiêu lưu, sự khao khát được đến nơi chốn khác, trò may rủi đen đỏ và những trò lập dị chính trị được Kleist liên hệ với đất nước của cách mạng Cuba và nhà lãnh đạo cao tuổi đầy hấp lực Fidel Castro, mà cuộc đời ông được khắc họa trong truyện tranh Castro. Sự tò mò đã đưa chàng họa sĩ truyện tranh tới hòn đảo Cuba, bởi vì anh muốn có một bức tranh riêng về đất nước và con người ở đó. Trong các phác thảo, tranh vẽ minh họa và các hoạt cảnh truyện tranh, Kleist đã chép lại không khí đường phố Havana cũng như hoàn cảnh sống của những người dân nông thôn. Đó là những chất liệu cho cuốn nhật kí du lịch *Havanna - một chuyến du lịch Cuba*, ghi lại những cảm nhận chủ quan của họa sĩ.

NGƯỜI BERLINOIR CÓ XÚA.
CHÌM TRONG SƯƠNG MÙ CỦA CÁC NHÀ MÁY, MÈ MAN SAY XIN BỒI RƯỢU SÂM BANH RI RA TỪ NHỮNG ĐÔI GIÀY CỦA PHỤ NỮ.
NGƯỜI TA THÍCH NHẢY NHÓT, THÍCH VUI ĐÊM ĐAY, NHỮNG RAP HÁT, NHỮNG RAP CHIẾU PHIM, BÔNG TÔI VÀ BỊ ÁN, CỎ CÁ MUMAU VÀ MAX REINHARDT, JANNINGS VÀ HELM.
NGƯỜI BERLINOIR LẠP LÀNH, TRẮNG LÊ NHƯ MỘT CÂY THÔNG NOEL. HỌ VỮA THEO ĐẠO, VỮA VỎ ĐẠO. HỌ Ở ĐÂY, ĐỨA LUNG VÀO CÂY THÀNH GIÁ, VỚI NIỀM TIN RẰNG ĐÌA NGỤC ĐÃ ĐẾN.

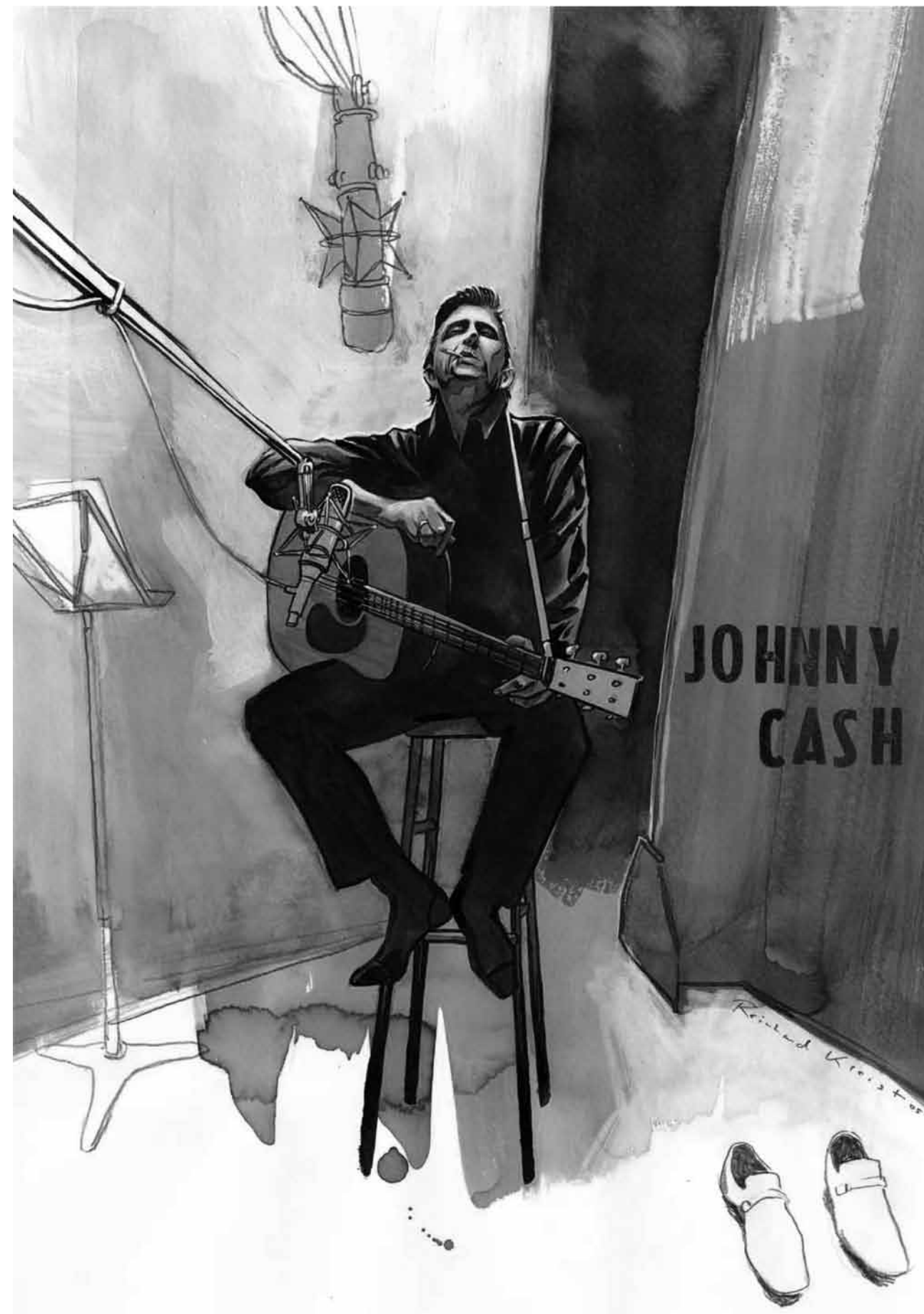
ĐÃ CÓ NGƯỜI ĐI TRƯỚC VÀ CHỈ RA CON ĐƯỜNG CHO HỌ.

▲ BERLINOIR - BỘ TRUYỆN MA CÀ RỒNG, 3 TẬP LÃNH CHÚA RẰNG NHON, GIẾT NGƯỜI!, THÀNH PHỐ SEO BERLINOIR TRILOGIE - SCHERBENMUND, MORD!, NARBENSTADT EDITION 52, 2003 - 2008, SÁCH-TRUYỆN TRANH

▶ CASH. TÔI THẤY BÔNG TỐI (CASH. I SEE A DARKNESS/ NHÀ XUẤT BẢN CARLSEN VERLAG, 2006, TRANH MINH HOA

Những giai đoạn đỉnh cao cũng như những giai đoạn xuống dốc của nhạc sĩ huyền thoại "Man in Black", về thành công và thất bại của nhạc sĩ, qua những khoảnh khắc thăng hoa cuồng khoái trong ma túy và rượu.

Isabel Kreitz

ISABEL KREITZ đến từ Hamburg là một trong những họa sĩ truyện tranh đi sâu nhất vào chủ đề chính trị trong số các họa sĩ truyện tranh của Đức. Trong các tác phẩm của mình, chị mô tả những hiện tượng văn hóa thanh thiếu niên cũng như các sự kiện lịch sử và chính trị của Đức. Một ví dụ thành công nổi bật là cuốn truyện tranh chính trị dày 258 trang với nhan đề *Trường hợp điệp viên Sorge*. Tác phẩm này là kết quả của nhiều năm sưu tập tài liệu về TS. Richard Sorge, một nhà báo bị bao phủ bởi các huyền thoại, người đã từng làm điệp viên cho Stalin trong thời gian làm việc tại Đại sứ quán của Đức Quốc xã tại Tokio. Lòng nhiệt thành với lý tưởng của Sorge đã bị các âm mưu chính trị lợi dụng như một quả bóng chuyển đi chuyển lại, khiến ông bị đẩy vào một cuộc sống hai mặt tự hủy. Câu chuyện hấp dẫn của Kreitz đề cập đến những ghi nhận lịch sử gây tranh cãi ở hai nhà nước Đức thời chia cắt, bởi trong khi chiến sĩ cộng sản Sorge được CHDC Đức tôn làm anh hùng thì ở Tây Đức,

ông ít được chú ý vì bị coi là kẻ phản bội.

Tác phẩm truyện tranh *Sự phát hiện xúc xích curry* được xây dựng trên tiểu thuyết của Uwe Tim. Trong đó nữ họa sĩ đã kết nối chủ nghĩa Quốc xã với hiện tại của nước Đức và mô tả công cuộc vượt thoát quá khứ của người Đức trong những bức tranh đen-trắng đầy tương phản. Kreitz vẽ serie truyện tranh *Toàn cảnh nước Đức (FR Deutschland Comic)* cho nhật báo *Frankfurter Rundschau*, trong đó chị soi sáng những sự kiện đặc biệt của lịch sử 60 năm CHLB Đức, từ những chủ nhật không xe ô tô những năm 1970 tới lễ hội Loveparade ở Berlin. Kinh nghiệm nhiều năm là họa sĩ minh họa đã thăng hoa trong hai cuốn truyện tranh cho thiếu nhi *Ngày 35 tháng 5* và *Chấm và Anton*. Đây là lần đầu tiên Kreitz chuyển thể một tác phẩm kinh điển của nhà thơ và nhà văn thiếu nhi Erich Kästner để tưởng niệm họa sĩ huyền thoại Walter Trier.

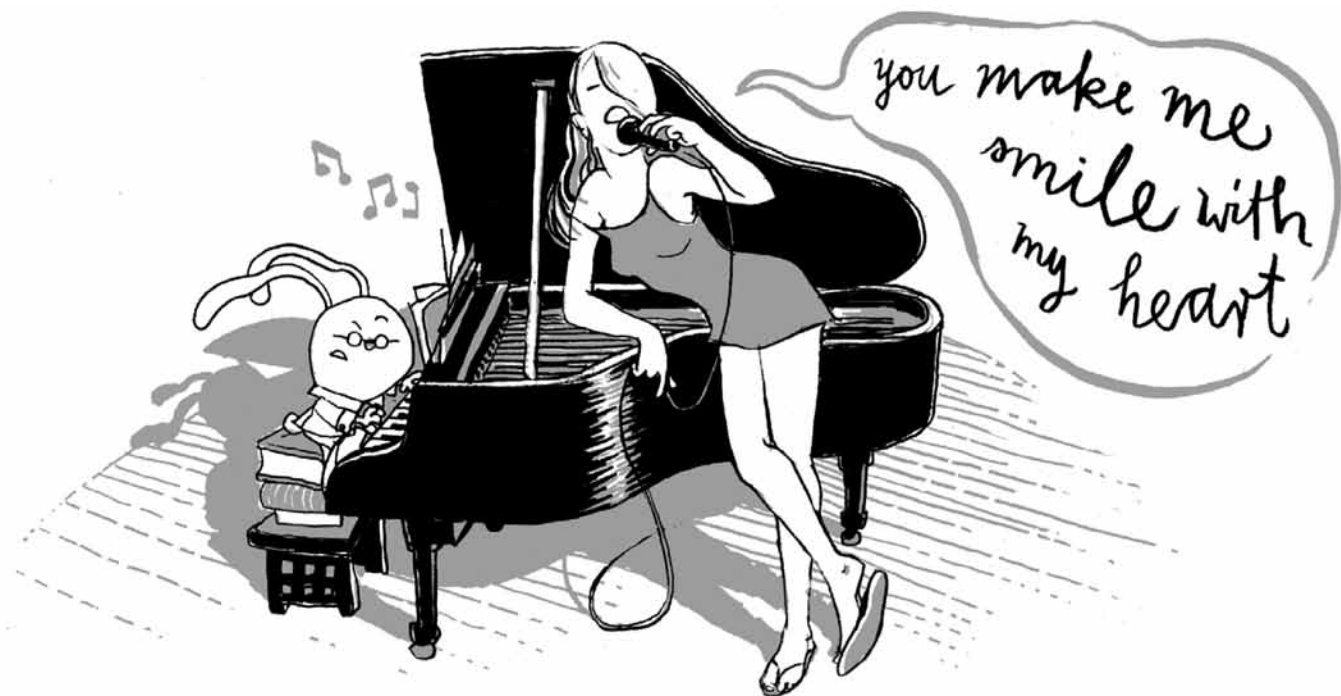
▲ CHẤM VÀ ANTON (PUNKTCHEN UND ANTON)/ NHÀ XUẤT BẢN DRESSLER VERLAG, 2009 SÁCH-TRUYỆN TRANH

▶ TOÀN CẢNH NƯỚC ĐỨC (FR DEUTSCHLAND COMIC)/ NHẬT BÁO FRANKFURTER RUNDSCHAU, 2009 SERIE TRUYỆN TRANH TRÊN BÁO

Lần đầu tiên Isabel Kreitz chuyển thể tác phẩm "Chấm và Anton" của Erich Kästner để vinh danh họa sĩ Walter Trier. Cô bé Luise, thường được gọi là "Chấm", kết bạn cùng cậu bé Anton, cho dù hoàn cảnh xuất thân của hai đứa rất khác nhau.

Vì một bài báo nhạy cảm, năm 1962 các nhân viên của tạp chí "Tấm gương" (Der Spiegel) bị cáo buộc tội phản quốc. Scandal báo Tấm gương đã trở thành một scandal chính trị quốc gia, dẫn tới sự thay đổi nội các chính phủ, vì cáo buộc tội phản quốc là vô căn cứ và là một sự tấn công vào nền tự do báo chí.

Những truyện tranh đầu tiên của MARWIL (tên thật Markus Witzel) được xuất bản dưới dạng copy truyền tay hoặc ở các nhà xuất bản nhỏ, trước khi anh cùng các bạn học cùng chí hướng tại Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee thành lập nhóm họa sĩ truyện tranh Monogatari. Anh kết thúc ngành học Thiết kế Truyền thông với luận văn là tác phẩm truyện tranh tự truyện *Minh vẫn có thể là bạn của nhau mà*, tác phẩm được giới phê bình hồ hởi đón nhận. Những câu chuyện thường nhật về tuổi mới lớn của Marwil dựng lên một bức tranh về một thế hệ đang tìm kiếm căn cước của mình. Trong tác phẩm *Ban nhạc*, Marwil kể về kinh nghiệm khi còn là một cậu bé chơi trống trong một band nhạc học sinh và giấc mơ trở thành ngôi sao nhạc pop độc lập, phong trào giúp trẻ em gặp khó kể về tuổi thơ của Marwil ở CHDC Đức, về việc anh đã trải nghiệm thời kì chuyển đổi như thế nào, và về việc anh, cũng giống như những bạn trẻ Tây Berlin, cùng ủa ra đường để cố ghi lại mãi mãi khoảnh khắc của lịch sử bằng tranh graffiti trên

▲ SUPA-HASI ĐẠI TRUYỆN \DAS GROSSE SUPA-HASI ALBUM/
NHÀ XUẤT BẢN REPRODUKT, 2005
SÁCH-TRUYỆN TRANH

Mawil sáng tạo nhân vật Thỏ Supa-Hasi như là cái tôi thứ hai của mình. Từ lâu chú thỏ vùng về đáng yêu Supa-Hasi không còn sống ở ngoài thiên nhiên nữa, mà chú đến sống ở thành phố Berlin.

những bức tường Berlin.

Marwil đã sáng tạo ra nhân vật *Siêu-Thỏ (Supa-Hasi)* như một hóa thân của mình. Từ lâu chú thỏ vùng về đáng yêu Supa-Hasi không còn sống ở ngoài thiên nhiên nữa, mà chú đến sống ở thành phố Berlin. Chú thỏ nhỏ bé đeo kính và luôn mang theo một cái thìa lớn là một kẻ được phái yếu thần tượng nhưng luôn gặp rắc rối, một nhân vật như thể vừa chạy ra từ một bộ phim của Woody Allen. Marwil đã kết hợp tính hài hước hình thể với tính bi kịch hết sức khéo léo bằng cách chuyển hóa những quan sát và trải nghiệm hiện thực vào thế giới hư cấu của truyện tranh. Anh thường vẽ cho số chủ nhật của nhật báo *Tagesspiegel* ở Berlin, trong đó anh thường biến chính bản thân mình, Thỏ Supa-Hasi hay những chuyện diễn ra thường nhật thành chủ đề chính. Ví dụ như khi bị mất cặp xe đạp, Marwil đã vẽ một serie truyện tranh để tìm kiếm chiếc xe.

▶ PHONG TRÀO GIÚP TRẺ EM GẶP KHÓ - HÃY SỐNG VỚI NGÀY HÔM NAY
\ACTION SORGENKIND/
NHÀ XUẤT BẢN REPRODUKT, 2007
SÁCH-TRUYỆN TRANH

Trong loạt tác phẩm mang tính tự truyện "Phong trào Giúp trẻ em gặp khó", Marwil kể về kỉ nghỉ ở Ostsee (biển Đông Bắc Đức), về những cơn mưa kéo dài, về những mối quan hệ với phụ nữ và những buổi ngủ trưa không dễ chịu trong xe tải.

Christina Plaka

CHRISTINA PLAKA đã xuất bản những truyện manga đầu tiên trên tạp chí *Daisuki*, trước khi chị có điều kiện được giao về một serie truyện tranh riêng. Trong serie *Prussian Blue*, chị kể chuyện thăng trầm của một band nhạc học sinh trước khi họ kí được hợp đồng thu băng đầu tiên. Sau khi chuyển sang nhà xuất bản mới, serie truyện của chị được phát triển tiếp với nhan đề *Yonen Buzz*, trong đó các nhạc sĩ Jun, Sayuri, Keigo và Atsushi đã trở thành sinh viên đại học và phải tìm việc làm để sinh sống. Khát vọng đưa band nhạc tới thành công bị cản trở không ít bởi những vấn đề cá nhân không lấy gì làm danh giá như nỗi lo tiền bạc và nỗi lo về tương lai bất ổn, hay là với những trục trặc trong đời nhân xử thế của các thành viên trong band nhạc. Plaka đã thành công trong việc đặc tả tính cách và tạo tuyến các nhân vật để làm bật ra màu thuẫn của tuổi trẻ trên đường đi tìm căn cước của mình. Trong tác phẩm này, văn hóa pop, nhất là thời trang và âm nhạc, đóng một vai trò có tính dẫn dắt. Tác giả có khuynh hướng ngày càng tách khỏi các chuẩn mực của Shōjo-Manga (manga dành cho nữ sinh), cho dù chị vẫn kể những chuyện thường nhật của tuổi mới lớn với những chủ đề như phát triển cá tính, hòa nhập xã hội hay những rắc rối về tình cảm hay tình dục tuổi vị thành niên.

Làm bá chủ thế giới, đó là mục tiêu của chàng kẻ cắp Cobin Gray trong tác phẩm *Bá chủ thiên hạ của Plaka*. Trong tác phẩm này, Cobin Gray gặp phải Red X, một đối thủ khó nhằn. Truyện tranh một tập này đánh dấu bước nhảy đầu tiên của Plaka từ manga dành cho nữ sinh qua manga dành cho nam sinh (Shōnen-Manga). Sự nghiệp của Plaka là hình mẫu cho một thế hệ mới các họa sĩ truyện tranh Đức. Mặc dù lớn lên cùng các siêu nhân vật truyện tranh Mỹ, nhưng lần đầu tiếp xúc với manga Nhật đã mang lại cho Plaka cảm hứng không chỉ dừng lại ở việc thưởng thức mà còn tự mình sáng tạo truyện tranh.

▲▲
YONEN BUZZ 1-4
TOKYOPOP, 2005 - 2008
SÁCH-TRUYỆN TRANH

Khát vọng thành công của một ban nhạc học sinh bị cản trở không ít bởi những vấn đề cá nhân không lấy gì làm danh giá như nỗi lo tiền bạc, lo tương lai bất ổn, hay những trục trặc trong đời nhân xử thế của các thành viên trong band nhạc.

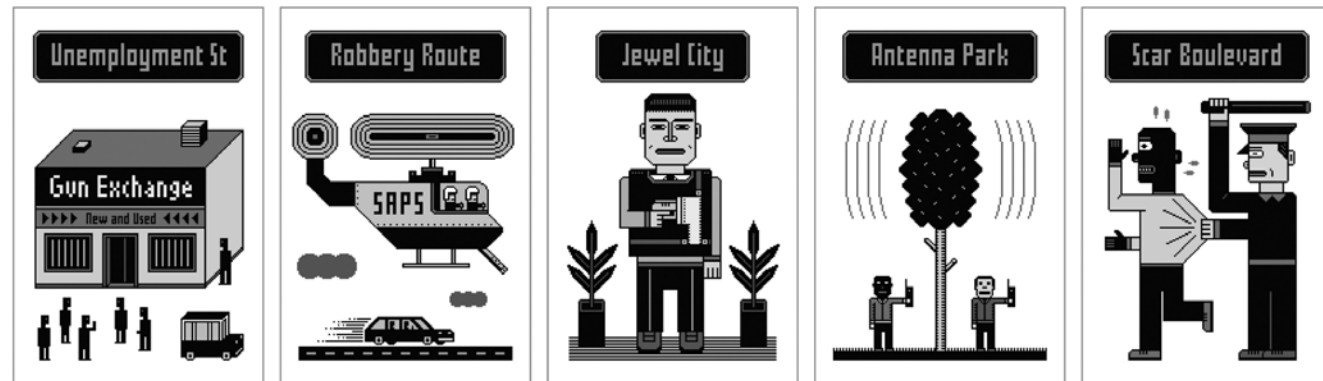

Henning Wagenbreth

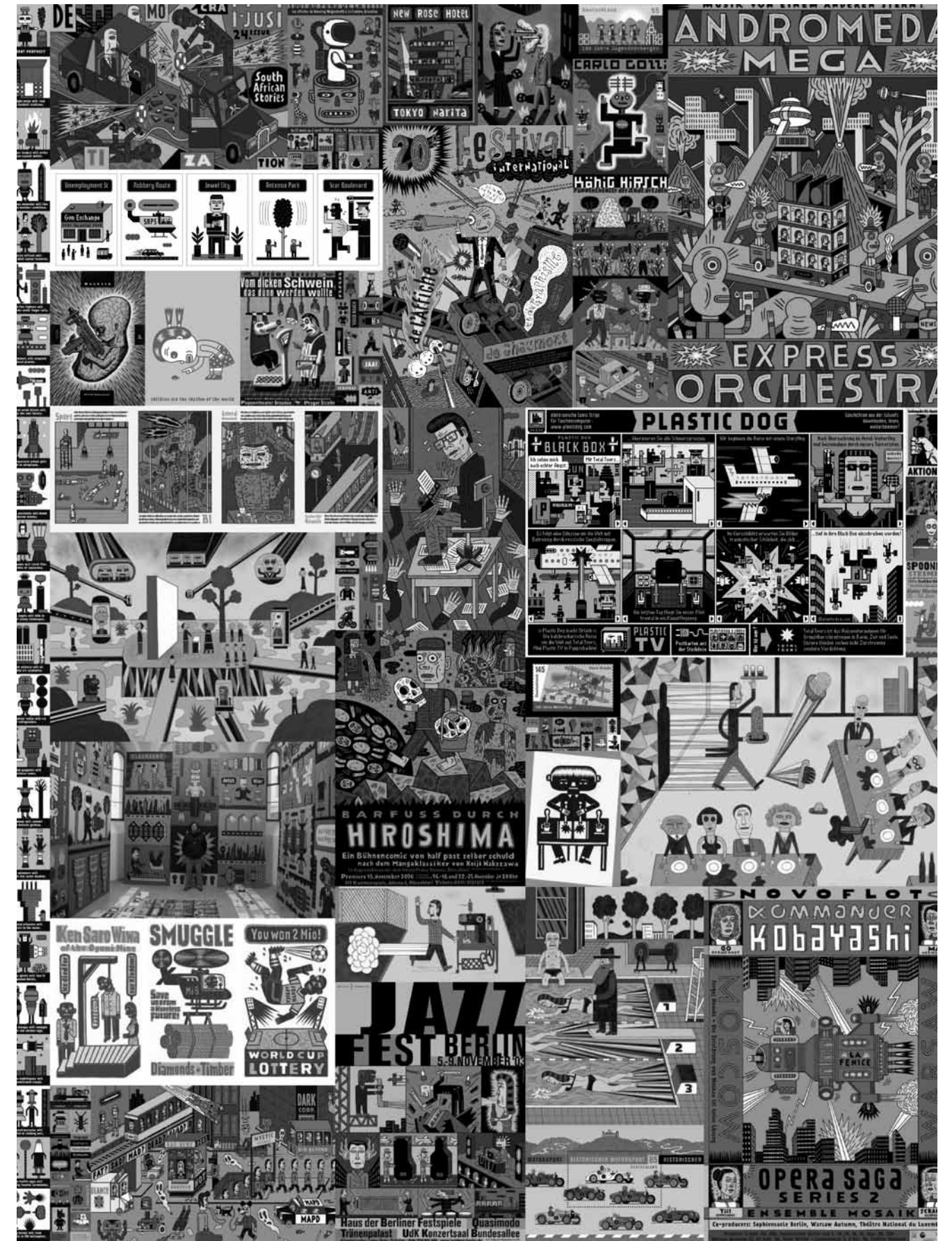
Là thành viên của nhóm nghệ sĩ Hợp tác xã thủ công *Tương Lai Sẵn Lạn (PGH Glühende Zukunft)* được thành lập ngay trước khi Bức tường Berlin sụp đổ, HENNING WAGENBRETH đã thử nghiệm kết hợp các hình thức kể chuyện và hình thức biểu đạt bằng tranh. Nhóm nghệ sĩ kích thích nhau sáng tạo. Họ thực hành tranh khắc gỗ, tranh khắc linol và tranh in lụa. Họ vẽ tranh đồ họa, tranh minh họa hay truyện tranh theo hợp đồng với các nhà xuất bản hay nhà hát, hay chỉ đơn thuần vì sở thích. Wagenbreth, người từng theo học ngành đồ họa ứng dụng, đã được trao nhiều giải thưởng cho các bức áp phích của mình. Cuốn truyện tranh thiếu nhi *Mặt trăng và Sao Mai* của anh, minh họa tác phẩm của Wolfram Frommlet, được vinh danh là *Cuốn sách đẹp nhất thế giới*. Anh luôn có một lối dẫn chuyện và phong cách vẽ không giống ai, cho dù khi anh minh họa truyện ngắn *Nhà nghiên cứu Nam cực* của T. C. Boyles, khi anh phác ra một câu chuyện diệu kì xung quanh cái chết của Napoleon trong *Bí mật đảo St. Helena*, hay khi anh minh họa những tác

phẩm *Fallende Groschen* của Uli Becker hoặc *Die große Mausefalle* của Alfred Lichtenstein. Là đại diện của Trào lưu tiên phong Truyện tranh Đức, việc tiếp xúc với tạp chí *RAW-Magazine* của họa sĩ truyện tranh Mỹ Art Spiegelman đã là chất xúc tác khiến anh quan tâm đến nghệ thuật kể chuyện bằng hình ảnh. Đồng thời anh cũng hiểu rõ tinh thần biểu hiện của giới họa sĩ truyện tranh ngầm, phối hợp nhuần nhuyễn nghệ thuật minh họa Đông Âu với nghệ thuật tranh khắc gỗ kiểu Frans Masereel (1881-1972, họa sĩ Bỉ) và đồ họa vi tính.

Tác phẩm của Henning Wagenbreth giống như một kho báu và một bảo tàng những điều kì dị, trong đó người ta có thể bắt gặp những sắp đặt máy móc, những trò giết gân quái dị và đủ thứ kì quái mang dấu vết của các thời đại, từ thời của nghệ thuật suy đồi (Fin de siècle) đầu thế kỉ 20 cho tới thời đại kĩ thuật số hôm nay. Hiện Wagenbreth là giáo sư ngành Thiết kế Đồ họa tại Đại học Nghệ thuật Berlin.

Tác phẩm của Henning Wagenbreth giống như một kho báu và một bảo tàng những điều kì dị, trong đó người ta có thể bắt gặp những sắp đặt máy móc, những trò giết gân quái dị và đủ thứ kì quái mang dấu vết của các thời đại, từ thời của nghệ thuật suy đồi (Fin de siècle) đầu thế kỉ 20 cho tới thời đại kĩ thuật số hôm nay.

Tiểu sử nghệ sĩ

www.goethe.de/comics

ARNE BELLSTORF

www.bellstorf.com

Sinh năm 1979 tại Dannenberg / 2000 - 2005 học ngành Minh họa và Thiết kế Truyền thông tại Đại học Khoa học Ứng dụng Hamburg / từ 2004 đồng biên soạn tạp chí truyện tranh *Orang* / 2004 cùng Sascha Hommer thành lập nhà xuất bản *Kiki Post* / hoạt động tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Hamburg.

MARTIN TOM DIECK

www.mtomdieck.net

Sinh năm 1963 tại Oldenburg / 1986 - 1992 học ngành Minh họa tại Đại học Thiết kế Hamburg / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / từ 2009 là giáo sư ngành Minh họa tại Đại học Folkwang Hochschule Essen / sống và làm việc tại Hamburg.

ANKE FEUCHTENBERGER

www.feuchtenbergerowa.de

Sinh năm 1963 tại Đông Berlin / 1983 - 1988 học ngành Đồ họa Ứng dụng và Điêu khắc tại Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee / 1989 đồng sáng lập nhóm nghệ sĩ *Hợp tác xã thủ công Tương Lai Sân Lạn* (PGH Glühende Zukunft, nhóm tồn tại trong một thời gian ngắn) / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / từ 1997 là giáo sư ngành Minh họa tại Khoa Thiết kế, Đại học Khoa học Ứng dụng Hamburg / 2008 cùng Stefano Ricci thành lập nhà xuất bản MamiVerlags / sống và làm việc tại Hamburg và Quilow.

FLIX

www.der-flix.de

Sinh năm 1976 tại Münster / học ngành Thiết kế Truyền thông tại Đại học Nghệ thuật tạo hình Saar tại Bang Saarbrücken (Đức) và Cao đẳng Escola Massana tại Barcelona (Tây Ban Nha) / giảng viên ngành Đồ họa tại Đại học Nghệ thuật Tạo hình Saar tại Saarbrücken / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh, họa sĩ hoạt họa và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Berlin.

JENS HARDER

www.hardercomics.de

Sinh năm 1970 tại Weißwasser-Oberlausitz / 1996 - 2002 học ngành Thiết kế Truyền thông tại Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee/ 1999 đồng sáng lập nhóm họa sĩ truyện tranh *Monogatari* / 2002-2003 học sau đại học tại Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee/ từ 2004 hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Berlin.

SASCHA HOMMER

http://saschahommer.blogspot.com

Sinh năm 1979 tại Filderstadt / 2001 - 2007 học ngành minh họa tại Đại học Khoa học Ứng dụng Hamburg / từ 2002 chủ biên tạp chí truyện tranh *Orang* / 2004 cùng Arne Bellstorf thành lập nhà xuất bản *Kiki Post* / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa, đôi khi dùng bút danh khác là Pascal D. Bohr / sống và làm việc tại Hamburg.

LINE HOVEN

www.linehoven.de

Sinh năm 1977 tại Bonn / trợ lí hóa trang và dàn dựng sân khấu cho Nhà hát Quốc gia Kassel / học ngành minh họa tại Đại học Khoa học Ứng dụng Hamburg / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Hamburg.

ULF K.

http://ulf-k.blogspot.com

Sinh năm 1969 tại Oberhausen / 1989 học ngành Thiết kế Truyền thông tại Đại học Folkwang Hochschule Essen / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / 1997 thành lập nhà xuất bản riêng *Ubu Imperator* / sống và làm việc tại Düsseldorf.

REINHARD KLEIST

www.reinhard-kleist.de

Sinh năm 1970 tại Hürth-Köln / Học tại Đại học Đồ họa và Thiết kế tại Münster / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Berlin.

ISABEL KREITZ

Sinh năm 1967 tại Hamburg / 1988 học ngành Minh họa tại Đại học kĩ thuật Thiết kế Hamburg / 1990 Học một học kì tại Parsons School of Design New York / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Hamburg.

MAWIL

www.mawil.net

Sinh năm 1976 tại Đông Berlin / 1996 - 2002 học ngành Thiết kế Truyền thông tại Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee / 1999 đồng sáng lập nhóm họa sĩ truyện tranh *Monogatari* / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh, họa sĩ hoạt hình và họa sĩ minh họa / sống và làm việc tại Berlin.

CHRISTINA PLAKA

www.christinaplaka.com

Sinh năm 1983 tại Offenbach / từ 2002 xuất bản truyện manga / hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh, họa sĩ hoạt hình và họa sĩ minh họa / học ngành Nhật Bản học và La Mã học tại Đại học Goethe tại Frankfurt am Main / sống và làm việc tại Offenbach.

HENNING WAGENBRETH

www.wagenbreth.de

Sinh năm 1962 tại Eberswalde / 1982 - 1987 học ngành Thiết kế Đồ họa tại Đại học Nghệ thuật Berlin-Weißensee / 1989 đồng sáng lập nhóm nghệ sĩ *Hợp tác xã thủ công Tương Lai Sân Lạn* (PGH Glühende Zukunft, nhóm tồn tại trong một thời gian ngắn)/ hành nghề tự do với tư cách họa sĩ truyện tranh và họa sĩ minh họa / từ 1994 là giáo sư ngành minh họa và thiết kế đồ họa tại khoa Truyền thông Thị giác tại Đại học Nghệ thuật Berlin / sống và làm việc tại Berlin.

Thông tin xuất bản

CHỦ BIÊN

Goethe-Institut e.V., München, Eva Schmitt; Matthias Schneider, Berlin

LỜI

Andreas Platthaus, Eva Schmitt, Matthias Schneider

TRÌNH BÀY PHỤ BẢN TIẾNG VIỆT

Nguyễn Huyền Trang, Hà Nội

MÔ-TÍP BÌA

Henning Wagenbreth

BẢN DỊCH TIẾNG VIỆT

Đình Tuấn Anh, Hà Nội

TỔ CHỨC TOUR TRIỂN LÃM

Anita Eylmann, Goethe-Institut e.V., München

Kiểu chữ

Lời thoại trong tranh/minh họa: UTM Penumbra

Khác: kiểu chữ độc quyền của Goethe-Institut - Goethe Clan

SẢN XUẤT

thankbrand@gmail.com

